

Budsjett 2008 Handlingsprogram 2008 – 2011

**Kommunestyrets vedtak sak 145/07
13.12.07**

Innhold

Del I Hovedtrekk 2008-2011	5
Kommunestyrets vedtak sak 145/07	7
Økonomiske rammebetingelser.....	11
Personalforhold / HMS	19
Del II Detaljer, mål og tiltak.....	23
Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning	25
Skole og Barnehage	31
Kultur og oppvekst	35
Helse og Omsorg	39
Samfunnsutvikling og Administrative fellestjenester.....	43
Overordnet ledelse	45
Del III Vedlegg.....	47

Del I Hovedtrekk 2008-2011

KOMMUNESTYRETS VEDTAK SAK 145/07

1. Handlingsprogram/økonomiplan 2008-2011 med vedlegg legges til grunn for Bamble kommunes virksomhet i perioden.
2. Målene i Handlingsprogrammet skal være retningsgivende for Bamble kommunes virksomhet i perioden.
3. Driftsbudsjettet for 2008 vedtas i henhold til budsjettskjema 1A og 1B med endringer som framgår av følgende tabell (formannskapetets innstilling):

Inntekter	
Reduksjon av avsetning til bufferfond (1%) og realverdikompensasjon (1,5%) for kapital 104 mnok.	2 600
Økt skatt og rammetilskudd	1 000
Til disposisjon	3 600
Brukes som følger	
Skole - styrking av ramme	1 200
Det forutsettes at Fjæraprojektet videreføres	
Helsestasjonene Herre og rønholt videreføres	100
Tilskudd til frivillige lag og foreninger ungdomsarbeid styrkes	100
Økt ramme vintervedlikehold	100
Økt personalressurs Areal og Byggesak 40% sekretær	152
Styrking politisk virksomhet - ny komite - ekstra møter	220
Økt reduksjon av eiendomsskatt	250
Sum tiltak	2 122
Styrking av disposisjonsfondet	1 478
Sum	3 600

* Posten skal videreføres i planperioden

Fig. poster legges til vedtak i formannskapet den 23.11.2007 - sak 80/07:

- a) Nettoeffekt av utbygging av Rønholt skole med håndballhall iflg. nedenforstående tabell I legges inn. Det er her medtatt renter og avdrag av lån, rentekompensasjon skolepakka, driftkostnader, og fratrukk for driftskostnader eksisterende gymsal. Videre er det godskrevet for reduserte kostnader Duray-hallen, momskompensasjon 20 mill. som ikke er med i investeringsramme samt kostnader som allerede er lagt inn i budsjettet (inkl. rentekompensasjon)

UTBYGGING RØNHOLT SKOLE - HÅNDBALLHALL				
	2008	2009	2010	2011
Lån	2 400 000	30 000 000		
Tilskudd	8 100 000			
Fond (forslag om næringsfond i rådmannens forslag "fryses" inntil videre)	20 000 000			
Sum finansiering	30 500 000	30 000 000		
Renter og avdrag av lån	222 568	2 894 755	2 733 789	
Rentekompensasjon skolepakka	0	-768 261	-741 372	
Driftskostnader ny hall	1 333 000	3 200 000	3 200 000	
Driftskostnader eks. gymsal	-125 000	-300 000	-300 000	
Sum driftseffekt	1 430 568	5 026 494	4 892 417	
Reduserte kostnader Duray-hallen		-170 000	-341 000	-341 000
Momskompensasjon 20 mill. som ikke er med i investeringsramme		-3 332 000		
Kostnader som allerede er lagt inn i budsjettet (inkl. rentekompensasjon)		-222 568	-2 126 494	-1 992 418
Kostnader som mangler finansiering i budsjettet 2008-2011	-3 332 000	1 038 000	2 559 000	2 558 999

- a) Skole skjermes for innsparing av kr 500.000.- gjennom perioden.
Det forutsettes at utgifter til elever med spesielle behov på Rugtvedt og Stathelle skoler blir dekket innenfor rammen.
- b) Helse og omsorg skjermes for innsparing av kr. 500.000.- gjennom perioden
Det forutsettes at 3 sengeplasser på VB opprettholdes.
- c) Kostnader til nattevakt i Reiduns vei - ankeutvalgets vedtak - legges inn kr. 990.000.- pr. år.
- d) Frivillighetssentralen stykes med kr. 30.000.- årlig.

Finansiering gjennomføres som flg:

- e) Det legges inn en befolkningsøkning på 25 personer pr. år. Tilsvarende kr. 675.000 som i år 2011 balanseres med rådmannens estimerte befolkningsøkning.
- f) Investeringsrammen i 2009 reduseres med 5 mill. Effekten av dette legges inn.
- g) Ovenstående finansieringsoperasjon gjennomføres ved bruk av fond ihh til nedenforstående tabell II.
- h) Beløp foreslått avsatt til nærings og stedsutviklingsfond - 20 + 10 mill - tatt fra "104 mill fondet" - gjennomføres ikke nå. De beløp som er forutsatt brukt av disse fondene – egenandel i forbindelse med "Bredbåndprosjektet" og "Oppgradering av setrumsområder/ steds-utvikling" vil bli håndtert ved egne saker til formannskapet
Opprettelse av nevnte fonds vil bli vurdert i forbindelse med neste økonomiplan og da med forslag til statutter.

"Kystkultur prosjektet" videreføre neste år med ubrukte midler fra i år og skal vurderes på nytt i forbindelse med neste økonomiplan. .

Åpning av ny fløy ved Bamble Sykehjem ønskes fremskyndet til primo 2010.
Driftskonsekvens for dette - 1 halvår 2010 - vil bli håndtert ved neste økonomiplan.

Handlingsprogram 2008-2011					
Koalisjonens endringsforslag					
Tiltak	2008	2009	2010	2011	
RR-120-2 Nettoeffekt Rønholthallen	-3 332 000	1 038 000	2 559 000	2 558 999	
T1-061 Skjerme skole for innsparing. Forutsetter dekning av utgifter til svake elever Rugtvedt og Stathelle innenfor rammen	500 000	500 000	500 000	500 000	
T1-061 Skjerme Helse og Omsorg for innsparing - forutsetter at 3 sengeplasser på VB opprettholdes.	500 000	500 000	500 000	500 000	
T5-061 Nattevakt Reiduns vei - ankeutvalgets vedtak	990 000	990 000	990 000	999 000	
? Frivillighetssentralen	30 000	30 000	30 000	30 000	
	-1 312 000	3 058 000	4 579 000	4 587 999	
Finansiering					
Befolkningsøkning 25 pr. år	-675 000	-1 350 000	-2 025 000	-700 000	
Redusert investeringsramme 5 mill. kroner i 2009.	830 000	-250 000	-500 000	-500 000	
Avsetning fond					
Bruk av fond (avsetning i formannskapets innstilling)	1 157 000	-1 157 000			
Bruk av avsetning i formannskapets innstilling (1.478' pr. år)		-301 000	-2 054 000	-3 387 999	
Netto effekt	0	0	0	0	0

4. Investeringsbudsjettet for 2008 vedtas i henhold til budsjettskjema 2A og 2B. Med endringer som framgår av tabell i pkt 3.:

5. Kommunestyret godkjenner låneopptak på i alt kr. 55.000.000,- til finansiering av investeringer i 2008.
6. Kommunestyret godkjenner at det tas opp et Startlån i Husbanken til videre utlån på i alt kr.15.000.000,-.
7. Kommunale avgifter og betalingssetser økes med kommunal deflator, 4,2% med følgende unntak:
  - Avgifter og gebyrer der satsene fastsettes sentralt
  - Husleier som baseres på reell leie
  - Reguleringsplaner og byggegebyrer som er like for Grenlandskommunene
  - Oppmålingsgebyr som er like i Grenlandskommunene og justeres etter Statens kartverks indekstall
  - VAR-gebyrer som fastsettes etter selvkost.

Det innføres ny avgift for tilsyn av tilkobling av ildsted.
8. Garantirammen i henhold til lov om sosiale tjenester fastsettes slik:
  - Den totale lånerammen for lån i h.h.t. Lov om sosiale tjenester settes i 2008 til kr. 1.000.000,-.
  - Den totale garantirammen for lån i h.h.t. Lov om sosiale tjenester settes i 2008 til kr. 1.000.000,-.
  - Det settes ikke begrensninger i adgangen til å innvilge enkeltlån/garantier innenfor de fastsatte rammer.
9. Eiendomskatt for de områder det er vedtatt innført eiendomskatt, utskrives med 7 promille av eiendommens takstverdi.
Skattetakst for næringseiendommer, inkludert verk og bruk er satt til 75% av takstens verdi. Grunnprisen for taksering av boligeiendommer er satt til kr. 1.360,- pr. kvm bolig og kr. 21,- pr. kvm. Tomt. Skattetakstnemnda kan etter en samlet vurdering gi et prosentpåslag. Det kan maksimum påplusses 60 %.
10. Enkeltvedtak i løpet av 2008 som kan forrykke handlingsprogrammets prioriteringer skal også inneholde et oppdatert saldert handlingsprogram.
11. Rådmannen har fullmakt til å korrigere enhetenes rammer som følge av fordeling av reserverte bevilgninger avsatt på fellesposter. Endringene rapporteres i forbindelse med tertialrapportene.
12. Rådmannen har fullmakt til å foreta omdisponeringer av budsjettrammer mellom enheter som følge av endret ansvar og oppgavefordeling.
13. Rådmann har fullmakt til å forskyve låneopptak til senere år dersom likviditeten vurderes som tilfredsstillende.

ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER

Kommunestyrets budsjettvedtak

Tabellen nedenfor viser finansieringen av driftsbudsjettet i perioden.

Tabell 1A - driftsbudsjettet						
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2006	Oppr. budsjett 2007	2008	2009	2010	2011
Skatt på inntekt og formue	- 267 137	- 263 011	- 280 979	- 282 361	- 283 742	- 285 124
Ordinært rammetilskudd	- 99 790	- 107 538	- 109 388	- 112 161	- 114 079	- 116 813
Eiendomsskatt	- 45 325	- 44 456	- 41 606	- 41 606	- 41 606	- 50 397
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	- 5 861	- 7 048	- 7 029	- 7 253	- 6 993	- 6 993
Sum frie disponible inntekter	- 418 113	- 422 053	- 439 002	- 443 381	- 446 420	- 459 327
Renteinntekter og utbytte	- 59 617	- 45 263	- 27 234	- 36 068	- 36 921	- 37 680
Renteutgifter	18 432	24 854	24 293	26 712	29 325	30 700
Avdrag	26 304	29 586	24 000	23 164	22 378	21 753
Netto renter og avdrag	- 14 881	9 177	21 059	13 808	14 782	14 773
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	68 327	13 087	4 730	10 235	4 730	4 730
Til bundne avsetninger	502	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	- 20 848	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	- 7 335	- 21 593	- 11 594	0	- 2 052	- 135
Bruk av bundne avsetninger	- 20	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	40 625	- 8 506	- 6 864	10 235	2 678	4 595
Overført til investeringer	1 806	6 221	2 162	1 916	1 798	1 248
Til fordeling drift	- 390 562	- 415 161	- 422 645	- 417 422	- 427 162	- 438 711
Sum fordelt til drift	383 997	415 161	422 645	417 421	427 161	438 710
Over- eller mindreforbruk	- 6 565	0	0	0	0	0

Samlede frie inntekter er i perioden øker fra 439 mill.kroner i 2008 til 459 i 2011. Netto finansutgifter er 21 mill.kroner i 2008 og reduseres deretter til 14 mill.kroner i 2009.

I 2008 er det salderes budsjettet med 11,6 mill.kroner fra fond, for hele perioden salderes til sammen 6,2 mill.kroner fra fond.

I 2008 er 423 mill.kroner budsjettet til enhetenes drift. I 2009 fordeles 417 mill.kroner.

Nedgangen skyldes fortsatte innsparings- og omstillingstiltak, samt engangsbevilgninger i 2008. Fra 2010 er det lagt inn midler til oppstart av ny fløy ved Bamble sykehjem og i 2011 er det lagt inn midler til videreføring av barne- og ungdomsprosjektet.

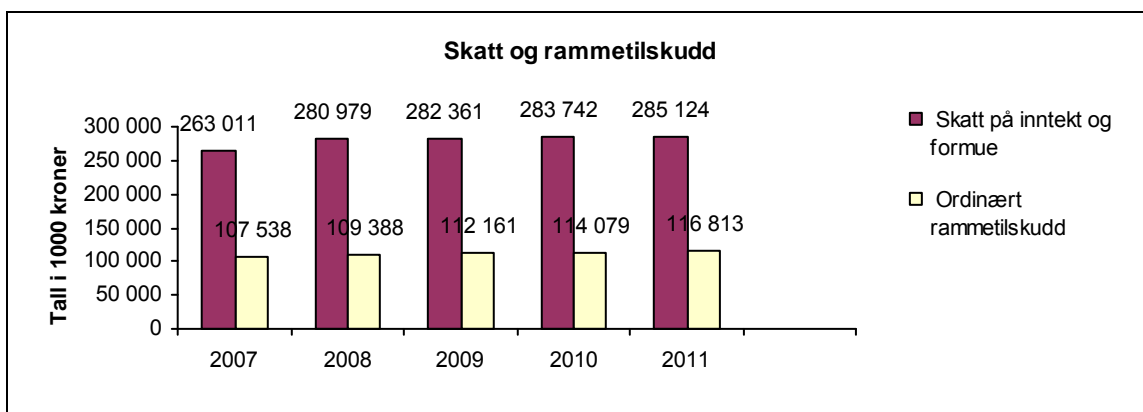
Skatt og rammetilskudd

Skatt og rammetilskudd er lagt inn iht. Regjeringens fremlegg til statsbudsjett for 2008 og prognose i samarbeid med Telemarksforskning for 2009-2011.

Inntektene er i stor grad avhengige av kommunens befolkningssammensetning. For 2008-2010 er det foretatt en korrigerende av rammetilskuddet på 2 mill.kroner som følge av forventet befolkningsendring i 2007. Når folketall pr. 01.01.08 er klare på nyåret vil endelig rammetilskudd for 2008 bli beregnet. Trekket er vurdert i forhold til at vi blir flere eldre og færre barn fremover. Folketallene til nå i 2007 tilsier at samlet folketall kan opprettholdes. Det forutsettes at kommuneplanens målsetning om å snu trenden i den demografiske utviklingen viser resultat, og skatt og rammetilskudd er korrigert som følger:

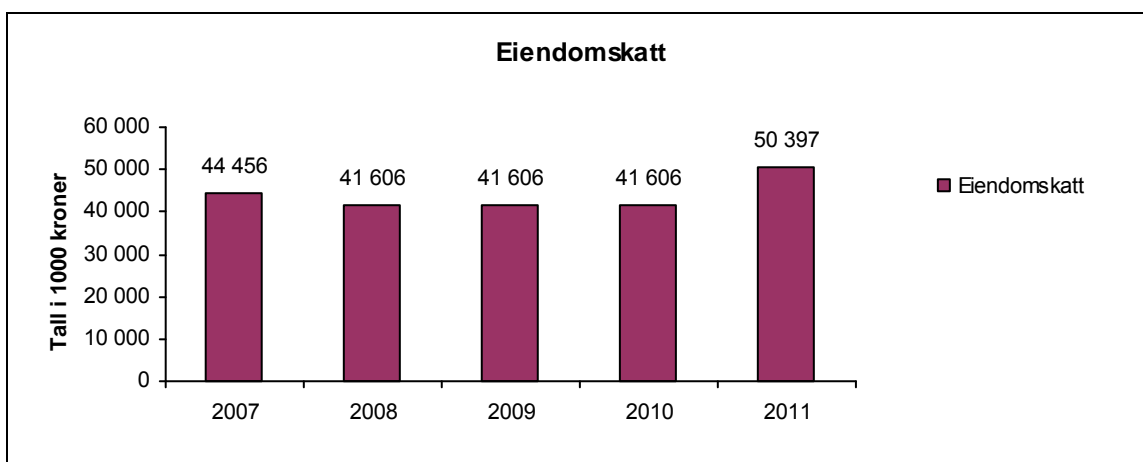
Skatt og rammetilskudd				
Tall i 1000 kroner	2008	2009	2010	2011
Beregnet skatt og rammetilskudd iht.sentral beregning	-390 692	-394 172	-396 796	-400 237
Konsekvenser av demografisk utvikling 2007	2 000	2 000	2 000	2 000
Økt realvekst skatt og rammetilskudd	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Befolkningsøkning, 25 pr.år	-675	-1 350	-2 025	-2 700
Sum skatt og rammetilskudd	-390 367	-394 522	-397 821	-401 937

Det er videre lagt inn en forutsetning om en årlig nasjonal realvekst i skatt og rammetilskudd på 0,7% i 2009 og videre.

Eiendomskatt

Eiendomskatten er budsjettert i samsvar med prognosen for regnskap 2007. Det er lagt inn en liten økning for å ta høyde for normal tilvekst. Det er ikke forutsatt større nye anlegg i perioden. I 2011 er det ti år siden siste omtaksering av eiendomsmassen. Ordinær omtaksering gjennomføres iht. regelverket hvert 10. år. Rådmannen har i sitt budsjettforelegg lagt inn 20% økning i inntektene i 2011 som følge av omtakseringen. Det er lagt inn en reduksjon i eiendomskatten på kr.750' fom. 2008.

Avkastning

Bamble kommune har siden 2002 investert kapital i finansmarkedet. Finanskapitalen ble skaffet til veie gjennom salg av aksjer i SKK. Plasseringene er gjort i samsvar med en finansiell strategi som er vedtatt av kommunestyret, sist i 2004. I forbindelse med budsjettbehandlingen for 2007 ble kapitalen øket med 104 mill. kroner frigjort fra Skagerak Energi.

Kapitalen har utviklet seg slik siden start:

Status kapital (hele 1000 kroner)	
Inngangsverdi 31.12.2002	148 858
Tilbakeført tap 2003	7 141
Avsetning realkapital 2003	3 900
Avsetning realkapital 2004	3 998
Avsetning realkapital 2005	3 950
Avsetning realkapital 2006	2 520
Status kapital 1.1.2006	170 367
Status finansbuffer 1.1.2007	15 836
Status kapital 1.1.2007,	186 203
Ny kapital i henhold til budsjett 2007	104 192
Finanskapital 1.1.2007	290 395
Avsetning realkapital B 2007	2 793
Finanskapital 1.1.2008	293 188

Finansstrategien forutsetter at kapitalens realverdi opprettholdes gjennom årlige avsetninger. I tillegg forutsettes i kommunestyrets vedtak at 1 % av avkastningen avsettes til en finansbuffer inntil bufferens verdi tilsvarer 10 % av finanskapitalen. Bufferen er ment å være en sikkerhet i år med negativ avkastning. Finansbufferen investeres sammen med kapitalen i samsvar med strategien.

Investert kapital 1.1.2008, 293 mill. kroner er grunnlaget for beregning av

avkastningen i 2008 og videre utover i perioden.

Så nær som det første året (2002) har investeringene gitt god avkastning. Siden start har porteføljen gitt en totalavkastning på 8,2 %, hvilket er 2,1 % over målet på 6,1 %.

Det er i strategien lagt vekt på en sammenheng mellom risiko og avkastning, og normalrammen for plassering i aksjemarkedet er 20% av totalkapitalen fordelt på utenlandske og norske aksjer. Strategien inneholder også etiske retningslinjer for plassering av aksjeporteføljen. Rammene for investeringene er av kommunestyret satt slik:

Aktivaklasse	Strategi		
	Min %	Normal	Maks %
Pengemarked	3,0 %	5,0 %	40,0 %
Norske obligasjoner:	15,0 %	25,0 %	30,0 %
Utenlandske obligasjoner	5,0 %	20,0 %	25,0 %
Høyrenteobligasjoner	0,0 %	10,0 %	12,0 %
Kredittobligasjoner	5,0 %	10,0 %	15,0 %
Norske aksjer	7,0 %	10,0 %	13,0 %
Utenlandske aksjer	7,0 %	10,0 %	18,0 %
Fast eiendom	0,0 %	10,0 %	12,0 %
SUM		100,0 %	

I handlingsprogrammet er avkastningen beregnet slik:

Renteinntekter og avkastning						
Tall i 1000 kroner	Avkastnings					
	mål	Kapital	2008	2009	2010	2011
Avkastning investert kapital	6,10 %	189 188	-11 540	-11 540	-11 540	-11 540
Avkastning investert kapital	6,10 %	104 000	-6 344	-6 344	-6 344	-6 344
Redusert avkastning - stedsutviklingsfond			550	544	500	460
Redusert avkastning - uttak Rønholt skole			1 100	1 088	1 001	919
Opprettholde realverdi (avsetning) 1,5%		189 188	2 838	2 838	2 838	2 838
Avsetning til bufferfond 1% fram til målet er nådd		189 188	1 892	1 892	1 892	1 892
Netto avkastning investert kapital			-11 505	-11 523	-11 654	-11 776

Utbytte Skagerak energi

Utbytte fra Skagerak Energi er budsjettet med 4 mill kroner i 2008 og 12 mill.kroner fom. 2009 pr. år.

Renteinntekter

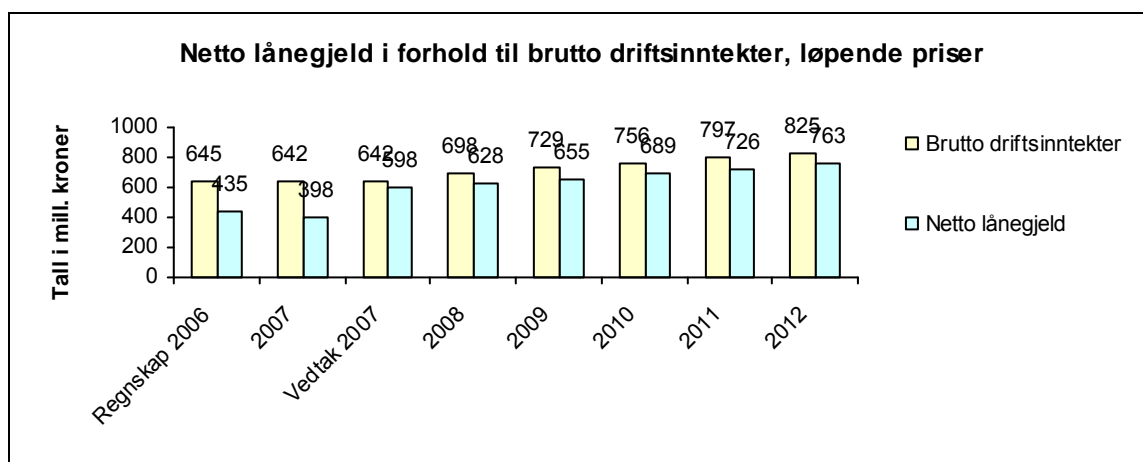
Renteinntektene er budsjettet med 5 mill kroner pr. pr. Denne er beregnet ift innskudd i bank på 100 mill.kroner og 5% rente.

Gjeld, renter og avdrag

Bamble kommune klarer ikke å frigjøre egne midler til finansiering av investeringer og investeringene er i handlingsprogrammet hovedsakelig lånefinansiert. For å sikre at fremtidig gjeldsnivå ikke øker mer enn inntektsnivået anbefaler rådmannen at samlet lånegjeld fryses på dagens nivå. Dette medfører at størrelsen på låneopptak ses i sammenheng med inntektsnivået og gjeldsavdrag. Vedtatt lånegjeld er i 2007 på 93% av samlede driftsinntekter. Avdragene er på 6% av vedtatt lånegjeld, tilsvarende en nedbetalingstid på 18 år.

For 2008-2011 er det lagt inn en årlig netto låneramme og at samlet gjeld avdras årlig med ca 4%, tilsvarende en avdragstid på ca 25 år. Dette vil gi en økning i gjelden fremover som er i takt med kjent inntektsøkning.

I budsjettet vil fremtidig gjeldsutvikling være i takt med inntektsutviklingen.

Renteutgiftene beregnes ift. gjeldsnivået, og vil være på 34 mill.kroner årlig. Det er da beregnet en rente på 5,5%

I investeringsbudsjettet er det forskyvninger av prosjekter over år. I 2007 er det fortsatt ikke tatt opp lån på 198 mill.kroner. Utover i perioden forutsettes det å bli en årevis forskyvning i låneopptak og besparelsen på renteutgiftene er lagt inn i budsjettet.

Videreutlån av husbankmidler

Videreformidling av husbankmidler, Startlån, er budsjettet med 15 mill.kroner årlig. De nye Startlånene forutsettes ikke å medføre en nettobelastning på driftsbudsjettet siden renter og avdrag på utlånte midler forutsettes å dekke kommunens renter og avdrag på innlån.

Avsetninger og bruk av avsetninger

Budsettert saldo på driftsfondet ved inngangen av 2008 er på 18,7 mill.kroner. Årlige over-/underforbruk i handlingsplanen er saldert mot driftsfondet. Tabellen nedenfor viser hvordan driftsfondet er budsjettet.

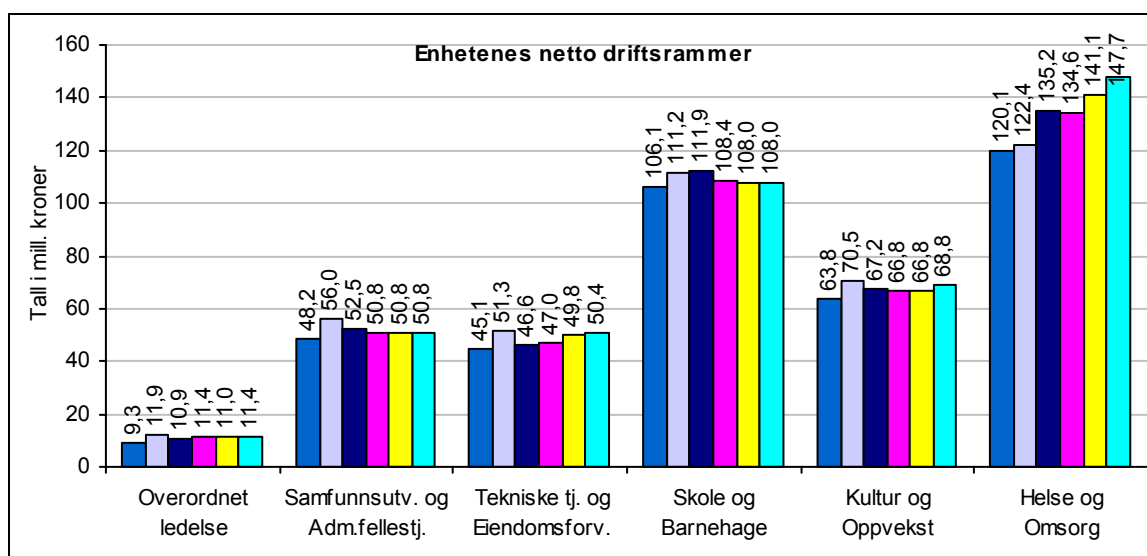
Budsjettet utvikling driftsfondet						
	2007	2008	2009	2010	2011	Sum saldering mot driftsfondet
Saldering mot driftsfond		-11 594	5 505	-2 052	-135	-8 276
Saldo driftsfondet	18 658	7 064	12 569	10 517	10 382	

Driftsfondet er tidligere vurdert til å være ca 15 mill.kroner ved inngangen til et budsjettår for å kunne fungere som buffer til årlige svingninger i drifta, men for 2008 er driftsfondet budsjettet lavere enn dette.

Enhetenes driftsbudsjetter

Enhetenes driftsrammer utvikler seg som følgende i perioden:

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2006	Oppr. budsjett 2007	2008	2009	2010	2011
00 Overordnet ledelse	9 292	11 876	10 870	11 421	11 030	11 421
10 Samfunnsutvikling og Adm.fellestjenester	48 218	56 015	52 501	50 848	50 848	50 848
20 Tekniske tjenester og Eiendomsforvaltning	45 094	51 285	46 625	47 028	49 776	50 438
30 Skole og Barnehage	106 135	111 235	111 916	108 420	107 990	107 990
40 Kultur og Oppvekst	63 791	70 521	67 203	66 803	66 803	68 803
50 Helse og Omsorg	120 102	122 373	135 196	134 550	141 140	147 680
80 Felles driftsutgifter	-8 634	-8 185	-1 666	-1 649	-426	1 530
Sum drift	383 997	415 120	422 645	417 421	427 161	438 710

Handlingsprogrammet inneholder en forutsetning om fortsatt omstilling. Enhetenes budsjetter er korrigert med:

1. Kompensasjon for korrigert kostnadsnivå ift. vedtatt drift, jf.driftsrapportene
2. Engangsbevilgninger gitt i budsjettet for 2007 er tatt ut fom. 2008
3. Skoles ramme er korrigert ift redusert elevtall fra høsten 2006 til høsten 2007.
4. Fortsatte innsparingskrav som følge av omorganiseringen i 2005, til sammen 3 mill.kroner.
5. Nye innsparingskrav på flere av enhetene
6. Redusert priskompensasjon på driftsutgiftene tilsvarende 2 mill.kroner.
7. Netto besparelse trygderefusjoner/sykevikarer tilsvarende 2 mill.kroner.
8. Full kompensasjon for effekten av lønnsøkninger er gitt
9. Satsninger ift. nye enkelttiltak

For øvrig vises det til enhetenes kommentarer.

Felles driftsutgifter

Felles avsetninger til lønn og pensjon

Statsbudsjettet for 2008 forutsetter en årslønnsvekst på 5% i 2008. Rådmannen har satt av 19,5 mill.kroner til lønnsvekst i 2008. Dette utgjør 5% av total budsjettet lønn på ca 400 mill.kroner.

Pensjonsutgiftene er beregnet iht. retningslinjene fra Kommunal landspensjonskasse og Statens pensjonskasse. Totalt er det satt av 16 mill.kroner til felles pensjonsutgifter. Det er da foretatt en nøktern vurdering av lønnsveksten som er grunnlaget for reguleringspremien.

Det er lagt inn en forutsetning om en ny budsjetteringsrutine for trygderefusjoner ved sykefravær og svangerskapspermisjoner. Refusjoner fra trygdekontoret har til nå som hovedregel ikke vært budsjettet. Budsjettene har vært korrigert i løpet av året når fraværet har vært kjent. Det forutsettes at virksomheter som har behov for vikarer budsjetterer dette inn. Endringen i budsjetteringsmetoden skal ikke medføre endret vurdering av vikarbehovet. Det er budsjettet inn 22 mill.kroner i trygderefusjoner og 20 mill.kroner i vikarer. Nettogevinsten på 2 mill.kroner fremkommer på de virksomhetene som ikke tar inn vikarer e.l ved sykefravær og som tidligere har omdisponert disse midlene til drift. Foreløpig er midlene budsjettet inn på fellesområdet og administrasjonen vil vurdere hvorvidt midlene skal fordeles ut på enhetene senere.

Overføring fra VAR-budsjettet

Vann, avløp, renovasjon og septik er områder der kommunen har vedtatt full kostnadsdekning fra gebyrinntektene. Dette medfører overføringer fra VAR-områdene og ordinær kommunal drift til dekning av renter, avdrag og felles driftsutgifter. Totalt overføres 22,3 mill.kroner i 2008.

Momskompensasjon

I kommuneregnskap utgiftsføres moms på investeringer sammen med utgiftene på det enkelte prosjekt mens momsrefusjonen inntektsføres i drifta. Dette betyr at inntekten i drifta er avhengig av hvor store utgifter som påløper på investeringsprosjektene. VAR-investeringene er unntatt, disse er underlagt ordinært momsregelverk. Foreslått investeringsbudsjett medfører en momsrefusjon årlig på 6,0 mill.kroner årlig. I driftsrapporteringen i 2007 fremkommer det at flere prosjekter vil ha ubrukte bevilgninger ved slutten av året. Momsrefusjon fra disse er lagt inn i budsjettet for 2008 og fremover med hhv. 3 mill i 2008 og 2009 og 2 mill i 2010. Dette medfører en samlet budsjettet momsrefusjon i 2008 på 9 mill.kroner.

Investeringer

Budsjettet har en samlet lånefinansiering på 215 mill.kroner i perioden.

Investeringsbudsjett er vedtatt på rammenivå og det forutsettes at rammene prioriteres enkeltprosjekter i ettertid..

Det er flere større enkeltprosjekter som allerede har vært behandlet i kommunestyret, eller som kommer til snarlig behandling. For å ta høyde for disse er det holdt tilbake 70 mill.kroner i perioden.

I tillegg kommer avdrag på etablerte husbankmidler.

Investeringsrammer 2008 - 2011				
	2008	2009	2010	2011
Bruk av fond - Rønholthallen	-20 000			
T9-025 Investering - Salg av kommunale eiendommer	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Totalt Salg eiendommer	-22 000	-2 000	-2 000	-2 000
T9-006 Videreutlån Startlån husbanken	15 000	15 000	15 000	15 000
T9-033 Egenkapitalinnskudd klp	1 050	1 050	1 050	1 050
Totalt Finasielle investeringer	16 050	16 050	16 050	16 050
T9-026 Investeringsramme for VAR	20 000	20 000	20 000	20 000
Totalt VAR	20 000	20 000	20 000	20 000
T9-032 Investeringsramme IKT	2 000	2 000	2 000	2 000
T9-027 Investeringsramme veg- og trafikksikkerhetstiltak	2 000	2 000	2 000	2 000
T9-028 Investeringsramme ENØK-tiltak i kommunale bygg	1 000	1 000	1 000	1 000
T9-029 Investeringsramme oppgradering og ombygging bygg	4 000	4 000	4 000	4 000
T9-030 Investeringsramme tilpassede boliger	7 000	7 000	7 000	7 000
Totalt årlige investeringsrammer	16 000	16 000	16 000	16 000
T9-031 Investeringsramme større enkeltprosjekter i kst.	21 000	16 000	21 000	21 000
Økt ramme Rønholthallen	20 000			
Totalt Store enkeltprosjekter vedtatt av kommunestyret	41 000	16 000	21 000	21 000
Bruttoinvestering	93 050	68 050	73 050	73 050
Nettoinvestering	71 050	66 050	71 050	71 050
- utlån og egenkapitalinnskudd	-16 050	-16 050	-16 050	-16 050
Netto låneopptak	55 000	50 000	55 000	55 000

Samlet finansiering og driftskonsekvens er som følger.

	2 008	2 009	2 010	2 011
Investering				
<i>Bruttoinvestering</i>	93 050	68 050	73 050	73 050
<i>Lånefinansiering</i>	-55 000	-50 000	-55 000	-55 000
<i>Tilskudd/egenfin.</i>	-23 050	-3 050	-3 050	-3 050
<i>Lånefinansiering, husbanken</i>	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Totalt Investering	0	0	0	0
Drift				
<i>Rente</i>	0	3 808	6 914	9 908
<i>Avdrag</i>	0	3 378	6 286	9 211
<i>Momsrefusjon</i>	-6 048	-5 214	-6 048	-6 048
<i>Drift</i>		-50	-100	-150
<i>Gebyrer VAR</i>	0	-1 726	-3 300	-4 735
Totalt Drift	-6 048	195	3 752	8 186

Balansen

Likviditet

Bamble kommune har god likviditet. Dette henger sammen med store fondsavsetninger fra 2006 og tidligere. Gjennomsnittlig innskudd på foliokonto har i 2007 vært på 106 mill.kroner. Denne likviditeten er budsjettet i 2008 og fremover og det er beregnet renteinntekter på den.

Fond

Kommunestyret har saldert handlingsplanen ved bruk av Driftsfondet. I tillegg er budsjettet saldert ved reduserte avsetninger til bufferfondet for Finansplasseringene. Kommunen har imidlertid samlet sett betydelige fondsmidler stående i perioden.

PERSONALFORHOLD / HMS

Hovedutfordring: Hvordan kan Bamble kommune framstå som en attraktiv arbeidsgiver?

Kommunesektoren vil i likhet med det øvrige næringsliv i årene framover merke realitetene i "kampen om arbeidskraften". De kommuner og bedrifter som forbereder seg på morgendagens utfordringer vil ha større mulighet for å sikre seg kompetent arbeidskraft.

I tillegg må vi ha fokus på å beholde og å utvikle egen arbeidskraft og eget arbeidsmiljø.

Dette arbeidet må foregå i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene.

I Omdømme/kultur

Kommunene står framfor økt konkurranse i arbeidsmarkedet. Identitet og omdømme er viktigere enn noen gang. Det er et paradoks at både brukerne og medarbeidere er fornøyde, men de som ikke er brukere eller jobber i sektoren oppfatter at kommunesektoren er grå og kjedelig.

Dette krever økt oppmerksomhet i egen organisasjon. Hvordan markedsfører ansatte egen kommune og egen arbeidsplass? Negative kommentarer om lønns- og arbeidsvilkår påvirker ungdommens utdanningsvalg. Vi må arbeide for å skape kultur for å fortelle andre om de positive erfaringene vi har fra å arbeide i offentlig sektor. Vår kommune skal være mangfoldig og inkluderende. Vi har ulike arbeidsoppgaver med meningsfullt innhold.

Utfordring: Bamble kommune ønsker å være en attraktiv arbeidsgiver og en god kommune å bo i.

II Rekruttering

Det største antall av kommunale stillinger er lærere og helsepersonell. Regjeringen har varslet en økning av økonomiske rammer til kommunene for en utvidelse av personellkapasiteten i den kommunale omsorgstjenesten innen utgangen av 2009.

Kommunen må bl.a. drive aktivt arbeid med rekruttering av lærlinger, redusere uønsket deltid og ha gode og utviklende fagmiljøer.

For å rekruttere helsearbeidere, kan vi utvide muligheten til helgestillinger for personer under utdanning.

Lærlinger:

De første lærlingene i det nye helsearbeiderfaget kommer høsten 2008. Samtidig blir tilgangen på hjelpepleiere redusert, og antall lærlingeplasser bør derfor økes. Opplæringskontoret for offentlig sektor arbeider aktivt for å øke interessen for og søkningen til helsefaget – dette fordi søkningen til omsorgsfaget har vært liten de siste åra.

Vi har i dag 16 lærlingeplasser – og foreslår å øke med 5 lærlingeplasser fra 01.08.08.

Uønsket deltid:

Vi foretok en kartlegging av uønsket deltid i 2006. Pr. dato har 42 ansatte fått utvidet stillingene sine, men fremdeles har vi en arbeidskraftreserve internt.

De fleste som arbeider uønsket deltid arbeider i enheten helse- og omsorg.

I tillegg er det viktig å kunne tilby hele stillinger for yngre medarbeidere.

Helse- og omsorg har fått økt bevilgning til å utvide 3 deltidsstillinger for yngre arbeidstakere til hele stillinger i 2007. Vi foreslår å trappe opp denne satsingen med 3 nye stillinger i 2008 – og at bevilgningen gjøres permanent. Helse- og omsorg bidrar med minimum 25% fast stilling pr. årsverk og 50 % vikarmidler (fleksibel arbeidstid).

Utfordring:

Antall lærlinger øker med 5 fra 01.08.08. Kostnad 2008 er kr. 188.000 og i 2009 kr.450.000.
Antall hele fagarbeiderstillinger med prioritet på yngre arbeidstakere i helse og omsorg økes med 3 fra 01.08.08. Kostnad i 2008 er kr. 117.000 og i 2009 kr 281.000

Det er avsatt midler i forbindelse med årsoppgjør 2007 til dekning av 5 nye lærlinger fom.01.08,08.

III Seniorpolitikk-/ retrettstillinger

Pr. 01.01.07 hadde vi 130 arbeidstakere over 60 år. Hvert år framover får vi ca. 30 nye arbeidstakere som fyller 62 år og har derved mulighet til å gå av med AFP-pensjon.

Vi har i 2007 arrangert eget seniorkurs for ca. 35 deltakere med fokus på holdninger, helse og hvilke rettigheter ansatte har når de fyller 62 år.

Bamble kommune vedtok tiltak for å prøve å beholde eldre arbeidstakere lenger jfr.ADU- sak 16/05. Tiltakene ble finansiert med reduksjon av arbeidsgiveravgift fra 14,1% til 10,1% for ansatte over 62 år. Denne ordningen opphørte imidlertid pr. 01.01.07. Inneværende år dekkes våre seniorpolitiske tiltak av rådmannens utviklings-/ omstillingsmidler.

Vi ønsker å videreføre våre seniorpolitiske tiltak. Ordningen ble etablert som en prøveordning på 3 år. Det tar tid å innarbeide nye tiltak og nye holdninger fra ledere og andre ansatte. I forbindelse med seniorprosjektet er det også viktig å etablere prosjekt-/retrettstillinger. Dette for å overføre kompetanse til nye personer og også bidra i prosjekter med ulik finansiering. Vi ønsker å ha en ressurs for å bruke i tidsavgrensede perioder.

Utfordring:

1. Vi ønsker å videreføre seniorpolitiske tiltak. Differansen mellom 14,1% og 10,1 % arb.g.avgift beløper seg til kr. 700.000. Dersom vi beregner at 25% slutter, ber vi om bevilgning på kr. 525.000.
2. Vi ønsker å etablere tidsavgrensede prosjekt-/retrettstillinger for seniorer. Budsjetbeløp kr. 700.000?

Det er avsatt midler i forbindelse med årsoppgjør 2007 til nåværende seniorpolitiske tiltak – jfr. pkt. 1.

IV Nærværsarbeid

Partene i arbeidslivet har forlenget intensjonsavtalen om inkluderende arbeidsliv til 2009 – dvs. målsetting om å skape et arbeidsliv for alle som kan og vil arbeide.

Bamble kommune har i 2007 endret praksis slik at alle virksomheter skal ha egne målsettinger innenfor de tre målområdene i IA-avtalen med spesielt fokus på et bedre arbeidsmiljø. Rådmannens ledergruppa har bevilget stimuleringsmidler for nå dette målet.

Første tertial hadde vi en reduksjon i sykefraværet og også en økning av pensjonsalder. Målsettingen i 2007 er ambisiøs, men vi ønsker å signalisere vilje til endring.

Vi ønsker i 2008 å endre fokus fra sykefraværsoppfølging til nærværarbeid. 9 av 10 ansatte er på jobb hver dag og vi ønsker å videreutvikle tiltak for å bidra til bedre helse for ansatte.

Ledelses- og kvalitetsutvikling innenfor helse- og omsorgssektoren med fokus på brukerdiallog og myndiggjorte medarbeidere, er intensjonen med prosjektet Flink med folk. IA-arbeidet bygger på mange av de samme verdiene. Bedre ledelse, kompetansetiltak og myndiggjøring gir økt trivsel og mer nærvær på jobben. Prosjektet Flink med folk/medarbeiderskap har vært gjennomført i flere avdelinger i helse- og omsorg i 2006/07, og vi ønsker å videreføre prosjektet.

Vi ønsker å opprettholde tilbudet om trening delvis i arbeidstida, massasjestoler og svømming i Badeparken. Samarbeidet med Bedriftsidrettslaget bør videreutvikles med fokus på lavtersketilbud som K-løp og Sykle til jobben-aksjonen.

Utfordring:

Vi ønsker å ha sterkere fokus på nærværarbeid – og vil søke om eksterne midler for å øke tilbudene.

Må vi erkjenne at våre IA-målsettinger kan gi økt sykefravær?

Dersom prosjektet Flink med folk skal videreføres, krever det bevilgning.

Det søkes eksterne prosjektmidler til nærværarbeidet.

V   Kompetanse og utvikling

Kompetente medarbeidere er en forutsetning for gode kommunale tjenester.

Bamble kommune har valgt å videreføre satsingen på Halen gård som kompetanseutviklingsenter. Senteret skal ha ansvar for felles overordnede tiltak, mens den enkelte enhet har ansvar for opplæring innen eget fagområde.

Det er etablert nettverk med medlemmer fra alle enheter – og dessuten felles database slik at kurs i nabokommunene blir tilgjengelige for alle.

Vi har fokus på lederopplæring og har mottatt støtte fra KS til denne opplæringen. I år har kommunikasjon vært tema i lederopplæringen – dette bør videreføres i 2008. I tillegg kjører vi lederopplæring med studiepoeng på avdelingsledere og potensielle nye ledere.

Flere av opplæringstilbudene er også åpne for vernetjeneste og tillitsvalgte.

Fokuset i 2008 blir også IT-opplæring. Dette på bakgrunn av ny struktur i forbindelse med etablering av IKT-senter i Skien og behov for oppgradering av superbrukerfunksjonen. I forbindelse med innføring av IT i helse- og omsorg må grunnopplæringen av ansatte fortsette.

Halen gård kan som fast ordning tilby opplæring i LØFT og implementering av verdier.

I HMS-året 2007 har vi igangsatt HMS-opplæring for verneombud og ledere. Utfordringen for 2008 blir å fullføre, kartlegge og sertifisere dette slik at alle verneombud og ledere har den nødvendige kompetanse innen området.

Utfordring:

Hvordan bidra til økt kompetanse for hver enkelt ansatt gjennom teoretisk og praktisk læring – og å dra nytte av opplæringstiltak i de andre Grenlandskommunene. Vi søker om eksterne midler til lederopplæring og IKT opplæring.

VI Kvalitetsår 2008 ?

I Hovedavtalens formål blir det pekt på målsetting om å gi tjenester av høy kvalitet, skape trygge arbeidsplasser med meningsfylt arbeid og et godt arbeidsmiljø.

2007 er HMS-år i Bamble kommune. Vi implementerer vår reviderte HMS- og kvalitetshåndbok, og har fokus på arbeidsmiljø og HMS dette året. Overskriften har vært "Fra perm til praksis".

I 2008 bør fokuset endres til kvalitet. Vi hadde kvalitetsutviklingsprosjekt i 2000-2002. Mange virksomheter har utviklet enten kvalitetsstandarder eller ytelser for sine tjenester. Det er også utarbeidet en styringsportal som ligger på intranett.

Vi må sørge for at alle kvalitetsdokumentene blir revidert – og dersom styringsportalen skal være for alle, må dataene kvalitetssikres. Rutine for avvik bør også utprøves i flere avdelinger.

Det bør også igangsettes opplæring dersom noen avdelinger trenger dette.

I 2008 skal også kvalitetsprisen deles ut.

Utfordring:

2008 skal være kvalitetsår i Bamble kommune.

Del II Detaljer, mål og tiltak

TEKNISKE TJENESTER OG EIENDOMSFORVALTNING

Utfordring 1: Rekruttering av personell med teknisk kompetanse

Mål: Videreføre teknisk kompetanse og teknisk lokalkunnskap til nye generasjoner ing./siv.ing. I løpet av de neste to årene kan enhet for teknikk og eiendom, ved naturlig avgang miste 50 % av ingeniørkompetansen. 6 ing./siv.ing. med til sammen 180 års erfaring i Bamble kommune kan slutte innen 2009. Kompetansen videreføres ved å ansette kvalifisert personell til å overlappes de som skal fratre.

Tiltak: I en overgangsfase bruke fondsavsetninger til å øke bemanningen ved enhet for teknikk og eiendom med en til to ing. / siv.ing. 2. halvår 2008, beregnet til kr. 250.- 500.000.

Utfordring 2: Redusere energiforbruket og skape en bra miljøprofil

Mål: Bamble kommune skal være en foregangskommune og aktivt ta ansvar for miljøet og energiforbruket gjennom ulike tiltak. Det viktigste tiltaket vil være å investere i SD-anlegg (Sentral Driftskontroll) Energiforbruket skal reduseres med minimum 15 % på de bygg det gjøres tiltak. Reduserte energikostnader øremerkes til å styrke bygningsvedlikeholdet

Tiltak: Investere i SD-anlegg (Sentral Driftskontroll) som ENØK tiltak, 1mill i 2008 og 1 mill kr/år i tidsrommet 2009-2011.

Tiltak: Utrede mulighetene/konsekvensene ved å vedta en ENØK og miljøplan som skal være politisk forankret.

Utfordring 3: Bygningsmessig drift og vedlikehold

Mål: Bamble kommune har i mange år investert i nybygg og rehabilitering, dette har kompensert noe for manglende midler til vedlikehold. Det bør vedtas økonomiske rammer som sikrer en god drift og vedlikehold på investert kapital.

Budsjettvedtaket for 2008 betyr en reduksjon i drifts- og vedlikeholdsbudsjettet for kommunale bygninger med 525.000kr
I budsjettet er det satt av en investeringsramme på 4.mill kr /år til oppgradering og ombygging. Strenge regler for hva som kan bokføres som vedlikehold eller investering, vil kunne hemme effektiv bruk av midlene til vedlikehold.

Tiltak: Fortsette opprusting av kommunale bygninger i h. h. til vedlikeholdsplan, men prioritere det som kan føres som investering.

Utfordring 4: Framskaffe realistisk nivå på budsjett i forhold til drift – kommunale boliger

Mål: Sikre realistisk nivå på budsjettposter for husleieavvik.

Leieavvik i h.h. til kontrakt:

Definisjon:

Kommunens husleier blir justert årlig ihht K-vedtak 100/97. Summen av alle husleier utgjør budsjettbeløp for leieinntekter. Når det blir inngått et nytt leieforhold vil leietaker få den husleien som gjelder ved kontraktsinngåelsen. Når leietaker har bodd i boligen i minst 12. mndr, kan leien, iflg Husleieloven, justeres ihht konsumprisindeks. Bamble kommune justerer denne hver 1. januar, noe som tilsier at førstegangs leiejustering kan skje etter 12 - 24 mndr. avhengig av tidspunkt for inngåelse av kontrakt . Deretter blir leien justert årlig med konsumprisindeks.

Differansen mellom den til enhver tid gjeldende utleiepris og den leien den enkelte leietaker betaler, utgjør et avvik som blir regnskapsført på posten for Avvik ihht kontrakt.

Tiltak: Budsjettbeløp økes med kr. 74.000,- opp til 450.000,- for økonomiplanperioden. Nytt budsjettbeløp vil utgjøre ca 1,7 % av husleieinntektene. Alternativt kan det igangsettes en mer omfattende oppfølging av leiekontrakter som innebærer at kontrakter blir gjenstand for regulering hver 12. mnd fra inngåelsesdato og ved at tidsbestemte kontrakter intervallmessig sies opp for å reforhandle ny leie. Slikt arbeid krever at virksomheten blir tilført mer bemanning. Dette vil ikke være økonomisk lønnsomt da avviket kun vil kunne reduseres delvis og ikke helt.

Leieavvik tomme boliger.

Tiltak: Budsjettbeløp økes med kr. 392.000,- opp til 750.000,- for økonomiplanperioden. Nytt budsjettbeløp vil utgjøre ca 2,8 % av leieinntektene, noe som er i underkant av hva sist avlagte revisjonsprosjekt anså som god dekningsgrad.

Leieavvik nedsatt leie

Tiltak: Det opprettes budsjettbeløp med kr. 126.000,- i økonomiplanperioden. Slikt budsjettbeløp vil utgjøre i underkant av 0,5 % av leieinntektene.

Mål: Sikre riktig nivå på post for subsidiering for å ivareta K-sak 17/00 om subsidiering av husleie i omsorgsboliger

Tiltak: Budsjettbeløp økes med kr. 21.000,- i økonomiplanperioden, opp til kr. 5.926.000,-.

Mål: Sikre riktig nivå på post for husleieavvik med bakgrunn i Brannsikring i Omsorgsboliger. Dette for å ivareta vedtak gitt i K-sak 49/05 og andre branntekniske pålegg.

Tiltak: Budsjettbeløp økes med kr. 110.000,- for 2008 opp til kr. 140.000,- samt for 2009: kr. 105.000,-, 2010: kr. 70.000,- og 2011: kr. 35.000,-.

Tiltak:

Budsjettforslaget innebærer at vi ikke får dekning for dagens drift ved boligkontoret.

For å kunne gjennomføre ovennevnte nødvendige budsjettjusteringer, gjennomføres følgende tiltak:

- Det spares inn 770.000 kr/år i driftsmidler fra og med 2008. Dette lar seg ikke gjøre bare på boligkontoret, men vil også medføre redusert drift av veier og kommunale bygg.
- Vi vil øke husleien i omsorgsboliger for gruppen med inntekt mindre enn minstepensjon pluss 30 % med det beløp de vil kunne få i økt bostøtte fra husbanken. Dette vil kunne gi en inntekt på antatt kr 75.000 i 2008. Likeledes vil vi øke husleien for de øvrige kommunale boliger for å forsøke å dekke opp deler av inntektstapet når boligene står tomme. Vi har gjennomsnittlig belegg på kommunens boliger på 97 % og fjorårets revisjonsrapport konkluderte med at det vil være vanskelig å komme høyere. Husleiene kan imidlertid ikke økes før folk flytter eller leiekontrakten utgår på annen måte. Det vil derfor ta noe tid før vi oppnår full effekt av tiltaket.
- Totaleffekten for disse to tiltakene anslås til kr 125.000 for 2008, økende til full effekt i 2011 med ca. 450.000 kr.
- Vei- og byggdrift reduseres i 2008 med kr 645.000 for å dekke inn det resterende.

Utfordring 5: Bedre kvaliteten på GAB data i kommunen og anskaffelse av frontsystem for kommunale avgifter.

Mål: Vedlikehold av avgiftsgrunnlaget skal skje automatisk ut fra informasjon i eiendomsregisteret til Statens kartverk og fagmoduler innen 1.1.2010.

Registrere GAB-informasjon på alle hytter og boliger utenfor eiendomskattgrensa innen 1.1.2009

GAB-informasjon innenfor eiendomskattgrensa vurderes og rettes opp der det avdekkes feil innen 1.1.2009

Gjennomføre en konkurranse og bestemme leverandør av frontsystem innen 1.7.2009.

Frontsystemet må være i drift innen 1.11.2009

Tiltak: Leie inn hjelp til registrering av GAB-data utenfor eiendomsskattgrensa. Analyser GAB-data innenfor eiendomskattgrensa og rette opp avdekte feil. Foreta en konkurranse og velge leverandør av frontsystem. Konvertere data og tilpasse løsninger til vår organisasjon, foreta opplæring og sette i drift valgte frontsystem.

Utfordringens kostnad er beregnet til:

- Heve kvaliteten på GAB-data	kr. 1,2 mill i 2008
- Kjøpe frontsystem	kr. 400.000,- i 2009
- Konvertere data, opplæring og sette i drift et frontsystem	kr. 200.000,- i 2009

Utfordring 6: Stoppe forfall på kommunale veier.

Mål: Øke standarden på kommunale veier slik at trafiksikkerhet blir ivaretatt, og at større andel av vedlikeholdsutgiftene går til planlagt vedlikehold og trafiksikring. Bamble kommunes veikapital sikres for fremtiden. Alle kommunale veier skal ha fast dekke innen 2011. Budsjettet for veivedlikehold er planlagt redusert med 500.000 fra 2008 og framover. For å kunne ta i mot økt

nedbør i form av snø og rein er det meget viktig av sandfang er tomme for sand, og grøftene er åpne og fri for busker og kratt. Vi ber om å få beholde 150.000 for å kunne fortsette med dette forbyggende vedlikeholdet.

Tiltak: Utbedring/reasfaltering og nyasfaltering av grusveiene.
Vallekjærveien, Dalsveien og Herumsveien.
Kostnadsberegnet til 2,0 mill kr. pr. år.

Det er vedtatt en investeringsramme på 2. mill kr/år til vei- og trafiksikkerhetstiltak.

Endelig tiltaksliste vil bli fremmet som egen sak.

Investeringsrammen på 2 mill kr/år vil kunne føre til at veistandarden opprettholdes. I midlertid vil vedtaket om driftsnedskjæring på 1.025.000 kr, samt bare delvis kompensasjon for prisstigning, før til at veidrifts frie disponible midler vil bli redusert med 27 % i forhold til 2007 nivå.

Tiltak: For å holde det reduserte driftsbudsjettet vil vi redusere kantklipping, soping, brøyting og strøing.

Utfordring 7: Sikre skoleveiene og øke sikkerheten for myke trafikanter.

Mål: Bedre sikkerheten på skoleveiene i kommunen ved å utbedre minst en skolevei hvert år, fortrinnsvis innenfor rammene til aksjon skolevei. Teknikk- og miljøkomiteen setter opp en prioritert liste over tiltak som skal gjennomføres.

Bygge fortau fra Valleveien til Trosby Sag innen 2010.

Tiltak: Aksjon skolevei.
Kostnad: Kr. 925.000 i 2008 og 650.000,- påfølgende år i planperioden.

Tiltak: Fortau Valleveien – Trosby Sag
Kostnad: kr. 1,5 mill i 2009.
Det er vedtatt en investeringsramme på 2 mill kr/år .
Endelig prioriteringsliste vil bli behandlet som egen sak.

Utfordring 8: Utbedring av eksisterende ledningsnett.

Mål: Redusere lekkasjeprosenten på kommunale vannledninger ned til 40 % innen 2010.

Redusere maks vannmengde inn til renseanleggene i nedbørsperioder til 5 ganger vannmengden i tørre perioder innen 2010.

Tiltak: Utbedre gamle vann/avløpsledninger Langesund – Stathelle – Herre.

Kostnad:

Utbedre gamle vann/avløpsledninger

Langesund-Stathelle-Herre

kr. 5.0 mill pr. år

Opprusting og veg etter VA-sanering

kr. 200.000,- pr. år

Gatelys ved VA-sanering

kr. 150.000,- pr. år

Inventar og utstyr Vann kr. 500.000,- pr. år
Inventar og utstyr Avløp kr. 500.000,- pr. år.

Det er vedtatt en investeringsramme for VAR på 20 mill kr/år.
Endelig prioriteringsliste vil bli fremmet som egen sak.

Utfordring 9: Manglende rensing mot parasitter og sporer ved Bamble vannverk

Mål: For å sikre Bamble vannverk mot parasitter og sporer i h. h. til mattilsynets krav, skal vi bestemme behandlingsprosess inne. 01.07.09
Nytt behandlingsanlegg i drift innen 31.12.11.

Tiltak: Etablere ny barriere/rensetrinn Bamble vannverk.
Forprosjekt er beregnet til 0,5 mill i 2008.
Økning av driftskostnad er beregnet til 1,5 mill fra 2011.
Investering på 35,0 mill i 2010.
Det er vedtatt en investeringsramme for VAR på 20 mill kr/år.
Endelig prioriteringsliste vil bli fremmet som egen sak.

Utfordring 10: Forbedre kapasitet og sikkerhet på vannforsyningen mot E18 og Vest Bamble

Mål: Forsterke vannledningsnettet mot E18 og Vest Bamble ved å legge en ny vannledning i forbindelse med bygging av ny veg fra Rugtvedt til Findal (Gassveien).

Tiltak: Ny hovedvannledning Findal – Lasses.
Kostnad: 8,0 mill i 2011

I budsjettvedtaket er 20mill kr/år avsatt til VAR investeringer.
Endelig tiltaksprioritering vil bli behandlet i egen sak.

Utfordring 11: Sammenkobling av Bamble- og Feset Vannverk

Mål: Forsyne hele Fesetområdet med vann fra Bamble vannverk. Det skal bygges trykkforsterker og høydebasseng i løpet av 2008.

Tiltak: Sammenkobling av Bamble og Feset vannverk.
Kostnad: 4,5 mill i 2008
I budsjettvedtaket er 20mill kr/år avsatt til VAR investeringer.
Endelig tiltaksprioritering vil bli behandlet i egen sak.

Utfordring 12: Ledningsnett til ny områder.

Mål: Kjørstad området har over lengre tid hatt behov for en sanering av de private avløpsanleggene. For å bedre kvaliteten i bekker og grunnvann i området skal vi bygge en avløpspumpestasjon på Trosby og ledningsnett for vann og avløp

langs Valleveien opp til avkjøringen til Haukedalsveien innen 31.12.2008. Bygge ledningsnett og pumpestasjon ved Sekkekilen i løpet av 2009.

Tiltak:

Vann og avløp Trosby / Kjørstad   kr. 7,0 mill i 2008
Vann og avløp Sekkekilen   kr 0,8 mill i 2009

I budsjettvedtaket er 20mill kr/år avsatt til VAR investeringer.
Endelig tiltaksprioritering vil bli behandlet i egen sak.

Utfordring 13: Redusere forsøplingen og øke gjenvinningen av avfall fra boliger og hytter.

Mål: Forbedre returpunktene for avfall slik at det blir enklere for innbyggere og hytteeiere å levere avfall sortert på riktig måte. Utbedring/opprusting av returpunkter må videreføres med kr. 200.000, pr år i handlingsprogram perioden.

Tiltak: Utbedring av returpunkter for avfall. Kostnad: kr. 200.000,- pr. år. I budsjettvedtaket er 20 mill. kr/år avsatt til VAR investeringer.

Endelig tiltaksprioritering vil bli foretatt i egen sak.

Utfordring 14: Manglende bevilgning til sykefravær ved vaktutrykninger i brannvesenet.

Mål: Etablere et forsvarlig nivå på sykevikarposten for brannvakt. Øke lønnsposten som omhandler "vikarer" i brannbudsjettet med 60.000,- fra 2008. Nytt beløp blir da kr. 75.000,-. Dagens lønnspost for sykevikarer er kun på 15.000 og dekker ikke opp lønnsutgiftene i forbindelse med det totale sykefraværet i brannvaktordningen.

Tiltak: Øke vikarpost brannutrykning med kr. 60.000,- pr. år.

Utfordring 15: Gjennomføre innsparinger

Mål: Enheten skal gjennomføre vedtatte innsparinger.

Tiltak: Øke husleiene i omsorgsboliger og andre kommunale boliger.
Redusere drift og vedlikeholdet av kommunale bygninger med kr 570.000
Redusere drift og vedlikehold av kommunale veier med kr 925.000

SKOLE OG BARNEHAGE

Utfordring 1: Innføring av ny reform – ”Kunnskapsløftet”

Mål: Bamble kommune skal innfri kravene i Kunnskapsløftet ved å la alle elever få utvikle grunnleggende ferdigheter og kompetanse. Undervisningen skal være tilrettelagt elevenes evner og forutsetninger.

- Tiltak:**
- Øke budsjetttrammene slik at en får større pedagogtetthet og kan innfri kravet om tilpasset opplæring. Ekstraressursene til Stathelle barneskole og Rugtvedt skole videreføres. Skole/barnehage fritas fra kravet om innsparing på 500 000 kr i 2008.
  - Kompetanseutvikling for personalet i skolen. Dekkes i hovedsak av statlige midler og fondsmidler i tillegg til veiledningsressurs på skole- og barnehagekontoret.
  - Utarbeide læreplaner for fag. Arbeidet videreføres. Her har kommunen den største utfordringen i ”Programfag til valg”. Programfag til valg er et nytt fag i grunnskolen som skal gjenspeile utdanningsprogrammene i videregående opplæring. Innføring av faget skal være med på å skape et helhetlig 13-årig skoleløp for elevene og knytte grunnskole og videregående opplæring bedre sammen. Faget er et obligatorisk fag fra skoleåret 2008/09, med et omfang på minimum 113 timer på ungdomstrinnet. Det er kommunen som skoleeier som har ansvaret for faget, men opplæring skjer i samarbeid med videregående skole. Det er ikke tilført statlige midler til gjennomføring av faget. Stipulerte utgifter/elev: 650 kr. Utgiftene skal dekke administrative kostnader, lærertimer og materiell i videregående skole. Skyss dekkes av fylket. Tilbudet gis på 9. og 10. trinn (400 elever). Årlig utgift: 260 000 kr.
  - Videreføre midler bevilget til læremidler i Kunnskapsløftet, 800 000 kr, også i 2008
  - SMIL som et verktøy. Arbeidet med SMIL fortsetter.
  - Vurdering. Stathelle barneskole og Rønholt skole har fått tildelt 864 000 kr i statlige midler til prosjektet ”Bedre vurdering. Bedre elever”. Prosjektet starter skoleåret 2007/2008 og går over tre år. Det tredje året er tenkt som erfarings- og kompetansedeling til alle Bambleskolene.

Utfordring 2: Innføring av ny barnehagereform – ”Barnehageløftet”

Mål: Bamble kommune skal innfri kravene i Barnehageloven og Rammeplanen. Kompetanseutviklingen for personalet i barnehagene skal styrkes. Kommunen skal også gjennomføre regjeringens barnehagepolitikk om full barnehagedekning ut fra brukerbehovet.

- Tiltak:**
- Videreføre arbeidet med kommunens strategiske plan for kompetanseutvikling barnehage. Tiltaket finansieres i hovedsak ved statlige tilskudd øremerket formålet. Ses i sammenheng med kompetanseutviklingstilbud til pedagoger i skole.
  - Videreføre innkjøp/leasing av digitale verktøy i to år. 100 000 kr/år
  - Slutføre arbeidet med utbygging av Uksodden barnehage.

- Utbedre eldre barnehager. Ses i sammenheng med barnehage- og skolebehovsplanen.
- Vurdere nytt bygg og overtakelse av driften for Snekkerbua – treavdelings barnehage. Avdrag og renteutgiftene dekkes i hovedsak av skjønnsmidler. Prosjektering igangsettes våren 2008. Forventet oppstart av en kommunal barnehage i Vest-Bamble 01 08 09.

Utfordring 3: Sikre et godt og helhetlig oppvekstmiljø for barn og unge

Mål: Bamble kommune skal gjennom barne- og ungdomsprosjektet styrke oppvekstmiljøet for barn og ungdom. I løpet av prosjektperioden (fram til 2010) skal det dokumenteres at det oppleves færre problemer knyttet til uønsket adferd i skole og fritid familier, skoler og barnehager opplever både bistand og oppfølging i vanskelige saker flere voksne engasjerer seg for å skape gode oppvekstmiljø familier til barn i førskolealder skal oppleve et kompetent, tilgjengelig og samordnet tjenestetilbud. Forebyggende arbeid med tidlig innsats overfor førskolebarn og deres familier skal ha høy prioritet.

- Tiltak:
- Videreføre tiltakene i barne- og ungdomsprosjektet
  - Evaluere arbeidet i barne- og ungdomsprosjektet og foreta nødvendige forbedringer av tiltak
  - Etablere et fast alternativt skoletilbud for inntil sju elever på Fjæra.
  - Styrke innsatsen for barn i førskole- og småskolealder. Ha særlig fokus på barn med spesielle behov.
  - Tidlig satsing på minoritetsspråklige barn,- fokus identitetsbekreftelse og språkutvikling. - - Etablere tverrfaglige grupper til å utarbeide rutiner for arbeidet med denne målgruppa.
  - Etablere en tverrfaglig gruppe bestående av personer fra barnehage, skole, PP-tjeneste og familietjenester med fokus på tidlig intervensjon.
  - Bedre håndtering av adferdsutfordringer i barne- og ungdomsmiljøet innen skole og fritid.
  - Økt kompetanse for voksenpersonalet for å takle utfordrende adferd.
  - Samarbeid om kompetanseutvikling for det pedagogiske personalet med Lillegården kompetansesenter.

Utfordring 4: Utviklingsprosjekt – elevene i Bamble skal ha en skole for framtida

Mål: Det inngås en samarbeidsavtale mellom skolene og foreldre for å sammen å ta et økt ansvar for framtidens skole.

Skole- og barnehagebygg utbedres etter en barnehage- og skolebehovsplan.

- Tiltak:
- Fullføre arbeidet med samarbeidsavtalen
  - Felles kompetanseutvikling med tanke på hjem/skolesamarbeid for kontaktlærere og klassekontakter
  - Skagerakmidler 300 000 kr/år til prosjekt for skoleutvikling opprettholdes også i 2008 og 2009.

- Utarbeide en barnehage- og skolebehovsplan som legges fram til politisk behandling senhøsten 2007.

Utfordring 5: IKTsatsing i skolen

Mål: IKT skal styrkes og effektiviseres både i forhold til drift og utstyrspark.

- Tiltak:
- Øke ressursene på driftsenteret med en stilling
  - Kompetanseheving for lærere
  - Videreføre arbeidet med datanettverk, kabeltilknytning og leasing og kjøp av datautstyr til skolene (750 000 kr/år videreføres i 2008 og 2009)
  - Innføre Classfronter som digitalt kommunikasjonsverktøy både i skole og barnehage

Utfordring 6: Igangsette svømmeopplæring for 7. og 10. trinn fra skoleåret 2008/2009

Mål: Igangsetting av svømmeundervisning på 7. og 10. trinn fra 01 08 08.

- Tiltak: I kroppsøvingsplanen for Bamble skolene legges svømmeundervisningen på 7. og 10. trinn til juni og august slik at opplæringen kan foretas utendørs. Dette innebærer at en ikke trenger midler til leie av haller, men kompetanseutviklingsmidler må kanaliseres slik at alle kroppsøvingslærere har livredningskurs og derved kompetanse til å ha denne type undervisning .

Utfordring 7: Realistiske driftsbudsjett

Mål: Skolene skal ha et forsvarlig driftsnivå

- Tiltak: - Videreføring av midler bevilget til økt driftsnivå – 900 000 kr i 2008, 2009 og 2010.

KULTUR OG OPPVEKST

Utfordring 1: Motivere til kontinuerlig utvikling og omstilling

Mål: Bamble kommune skal ha et styringssystem som motiverer til kontinuerlig omstilling og utvikling. Hver enhet skal hvert år vise til minst ett eksempel på omdisponering av ressurser som følge av utviklingsarbeid.

Tiltak:

Innsparinger ut over vedtatte reduksjoner skal enhetene kunne avsette for å styrke prioriterte områder.
Enhetene skal aktivt søke prosjektmidler/tilskudd til utviklingsarbeid.

Utfordring 2: Sikre barn og ungdom med funksjonshemninger nødvendig bistand

Mål: Bamble kommune skal sikre at familier med barn, unge med nedsatt funksjonsevne, opplever:
kompetent, tilgjengelig og samordnet tjenestetilbud
hensiktsmessig bolig tilpasset den enkelte bruker
individuell tilrettelagte pleie-, omsorgs- og rehabiliterings-/habiliteringstilbud
gode rutiner for brukermedvirkning.

Tiltak:

Øke budsjettet til funksjonshemmede barn og unge med kr. 1 mill. per år .
Foreta vurdering av nivået på tjenestene til barn og unge med nedsatt funksjonsevne.
Prøve ut nye rutiner for individuelle planer.

Utfordring 3: Sikre et godt og helhetlig oppvekstmiljø for barn og ungdom

Mål: Bamble kommune skal gjennom barne- og ungdomsprosjektet styrke oppvekstmiljøet for barn og ungdom. I løpet av prosjektperioden (fram til 2010) skal det dokumenteres at:

- det oppleves færre problemer knyttet til uønsket atferd i skole og fritid,
- familier, skoler og barnehager opplever bedre bistand og oppfølging i vanskelige saker,
- flere voksne engasjerer seg for å skape gode oppvekstmiljø.

Det skal i 2008 etableres et fast alternativt skoletilbud.

Familier til barn i førskolealder skal oppleve et kompetent, tilgjengelig og samordnet tjenestetilbud. Forebyggende arbeid med tidlig innsats overfor førskolebarn og deres familier skal ha økt prioritet.

Det skal prøves ut tiltak for at alle barn og unge får mulighet til å delta i minst en fritids- og kulturaktivitet.

Barn og unge med minoritetsbakgrunn skal få god oppfølging. Alle skal ha tilbud om leksehjelp, fritids- og kulturtilbud.

Tiltak:

Sikre videreføring av tiltakene i barne- og ungdomsprosjektet.
Etablere et fast alternativt skoletilbud for inntil syv elever.
Gi ungdom på Stathelle et fritidsklubbtillbud.
Styrke innsatsen overfor barn i førskolealderen og deres familier og gjennomføre en tverrfaglig utredning om hvordan innsatsen kan styrkes.
Bidra til at alle barn og unge har mulighet til å delta i minst en fritidsaktivitet.
Evaluere arbeidet i barne- og ungdomsprosjektet og videreutvikle tiltakene.

Utfordring 4: Utvikle et spennende og allsidig kulturliv som bidrar til å gjøre kommunen til et attraktivt bosted.

Mål: Bamble kommune skal bruke kultur som et aktivt virkemiddel for å skape identitet og en positiv befolknings- og næringsutvikling.

Arbeid med kystkultur skal videreføres innenfor ubrukte bevilgninger i 2007. Handlingsplanen for kystkultur skal være styrende for arbeidet. Nye bevilgninger skal vurderes i forbindelse med neste rullering av handlingsprogrammet.

Kommunen skal utvikle og ta i bruk nye arenaer for kulturaktiviteter. Det skal i 2008 gjennomføres kulturarrangementer i borggården i rådhuset og foreta en utredning om nytt kulturhus.

Rønholthallen skal utvikles til en attraktiv arena for ulike kulturaktiviteter

Tiltak:

Arbeide med utvikling av kystkultur med utgangspunkt i handlingsplanen.
Ta i bruk borggården til kulturarrangementer, avklare praktiske forhold og utarbeide planer for å bygge en utendørscene.
Gjennomføre utredning om nytt kulturhus.
Gjennomføre utbyggingen av Rønholthallen og iverksette planlegging av idretts- og kulturaktiviteter i hallen.

Utfordring 5: Gi rusmisbrukere muligheter for et verdig liv.

Mål: Bamble kommune skal gi rusmisbrukere mulighet til et verdig liv .

Kommunens rusomsorg skal i 2008 ha oppfølging av flere rusmisbrukere og gi flere aktiviteter/tilbud (økning i forhold til 2007).

Det skal i 2008 legges fram plan for den videre utbyggingen av rusomsorgen.

Tiltak:

Iverksette flere aktiviteter og gi tilbud til flere rusmisbrukere.
Utarbeide plan for den videre utbyggingen av rusomsorgen. Planen skal bl.a innholde etablering av tilbud om vernet bolig og dagaktiviteter.
Prioritere oppfølging av familier med barn og unge.

Utfordring 6: Gjennomføre ny arbeids- og velferdsreform

- Mål** Bamble kommune skal bidra aktivt til å realisere målene i nav-reformen:
- flere mennesker i arbeid og aktivitet, færre på stønad,
  - gjøre det enklere for brukerne,
  - en mer helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning.

Anbud for nytt nav-kontor skal være innhentet i første kvartal av 2008. Nytt kontor skal stå ferdig i løpet av 2009.

Gjennomsnittlig stønadslengde for sosialhjelpsmottakere skal reduseres i forhold til nivået i 2007.

Alle innvandrere og flyktninger i arbeidsdyktig alder skal i løpet av ett år etter introduksjonsprogrammet, være sysselsatt i enten arbeid, opplæring eller utdanning.

Tiltak:

- Gjennomføre planlegging og etablering av nytt nav-kontor.
- Avklare organisering av nav-kontor.
- Avklare forpliktende samarbeidsrutiner/-ordninger med kommunale tjenester som ikke organiseres i kontoret.
- Aktiv oppfølging av sosialhjelpsmottakere.
- Aktiv oppfølging av flyktninger - og innvandrere.

Utfordring 7: Stimulere til økt frivillig innsats

- Mål** Bamble kommune skal ha et aktivt samarbeid med frivillige lag og organisasjoner og stimulere til økt frivillig innsats. Det skal i 2008 legges fram forslag til en kommunal frivillighetspolitikk.

Bistanden til frivillige lag og organisasjoner skal økes fra 2008.

Kommunen skal utvikle forpliktende samarbeid med lag og foreninger, bl.a. gjennom ordningen "Fritid med bistand".

Aktiviteten i kommunens nærmiljøsentraler skal økes.

Tiltak:

- Utarbeide forslag til en kommunal frivillighetspolitikk.
- Øke den økonomiske driftsstøtten til lag og foreninger.
- Øke driftsbudsjettet til nærmiljøsentralene.
- Aktiv bruk av ordningen "Fritid med bistand"
- Inngå andre forpliktende samarbeidsavtaler med lag og foreninger.
- Gjennomføre kurs for tillitsvalgte i lag og foreninger.

HELSE OG OMSORG

Utfordring 1: Opprettholde driftstilbudet på 2006-nivå

Mål Etablere og nøye kontrollere et driftsnivå som svarer til de faktiske utgiftene denne driften medfører.

Tiltak Gjennomføre månedlige rapporter om den økonomiske utviklingen innen enheten.
Enheden følger nøye med i den økonomiske utviklingen gjennom månedlige rapporter til rådmannen. Rammøkningen som ble gitt i 2007 er lagt inn i 2008-budsjettet, men det har ikke vært plass til reserveposten.

Utfordring 2: Pleie- og omsorgstilbud til økende antall eldre

Mål: Brukere og pårørende har trygghet for nødvendig hjelp fra hjemmetjenesten. Bamble kommune har tilstrekkelig dekningsgrad for å gi brukere og pårørende heldøgns omsorgstilbud til de som trenger det.
Øke dekningsgrad på heldøgns botilbud til rundt 22% og opprettholde denne framover.

Tiltak:

1. Oppjustere bemanningsfaktoren i hjemmetjenesten i henhold til økning i antall brukere.
2. Ombygging av frigjort fløy på Bamble sykehjem, estimert til kr. 21,5 mill. til følgende bruk:
  - Samordne ergo/fysio og rehabiliteringstjenesten sammen med sengepost rehabilitering – 6 plasser i frigjort fløy (utbedring av hele fløyen). Sum totalt (inkl. bdv og kapitalkostnader) kr. 7.700.000.
  - Opprette og ta i bruk dagavdeling for hjemmeboende brukere på Bamble sykehjem i 2009. Kostnad kr. 1.630.000.
  - Ta i bruk 14 nye plasser på Bamble sykehjem i 2010. Sum kr. 7.400.000
3. Oppgradere Clarksenteret, Herresenteret, Stahellesenteret og Vest-Bamble omsorgsboliger med nattevakt i perioden. Dette betyr 1,6 stilling pr. sted – til sammen kr. 3.960.000

Kommunestyret har lagt inn ombygging av Bamble Sykehjem med ønske om åpning primo 2010.

Utfordring 3: Rekruttering av personell

Mål: Rekruttere personell med tilstrekkelig kompetanse for å dekke nye tiltak i helse- og omsorgstjenesten.

Tiltak:

- Opprette stillinger det går an å leve av, dvs. stillinger fra 70 – 100 %.
- Vektlegge opprettelse av stillinger for personell med høyskoleutdanning.
- Tilrettelegge for barnefamilier mht attraktive boliger, barnehager, skole, fritids- og aktivitetstilbud for å øke bosettingen i kommunen.

Utfordring 4: Sikre nærledelse i H/O.

Mål: Å kunne bedre ivaretagelsen av brukere, pårørende og de ansatte.

Tiltak

Enheten er ikke tilført nye ressurser for å løse utfordringen

Utfordring 5: Ergoterapitjeneste

Mål: Sikre adekvat og forsvarlig tilbud om tilrettelegging, tilpasning og formidling av hjelpemidler i forhold til bolig, aktiviteter og oppfølging i dagliglivets gjøremål for å gjøre den enkelte bruker så selvhjulpen som mulig.
Innarbeide utfordringene i Handlingsprogrammet og Økonomiplan.

Tiltak

Enheten er ikke tilført nye ressurser for å løse utfordringen

Utfordring 6: Fysioterapitjenesten

Mål: Å sikre hjemmeboende voksne/eldre nødvendig fysioterapitjeneste.

Tiltak

Enheten er ikke tilført nye ressurser for å løse utfordringen

Utfordring 7: (Ivaretas av kultur- og oppvekstenheten)

Utfordring 8: Bolig-, oppfølgings- og aktivitetstilbud til mennesker med psykiske lidelser

Mål: Sikre adekvat og forsvarlig tilbud i forhold til bolig, aktivitet, arbeid/sysselsetting og oppfølging i dagliglivets gjøremål for de som ikke mestrer dette selv.
Sikre samhandling og samarbeid på tvers av tjenestenivåene.
Innarbeide nye tiltak i Handlingsprogrammet og økonomiplan.

Tiltak:

1. Vurdere eksisterende boligmasse i forhold til rullering innen denne, eventuelt vurdere nybygg i forbindelse med Boligsosial plan.
2. Utvide dagtilbudskapasiteten ved å flytte Skouggt. dagsenter til Fogdegaarden eller vurdere andre alternativ.
3. Utvikle gode og tilrettelagte fritidstilbud, vurdere støttekontaktordningen.
4. Rekruttere personell med kompetanse på høyskolenivå i forhold til brukergruppene.
5. Utarbeide rutiner og samarbeidsmodeller mellom psykiaritjeneste, hjemmetjeneste, spesialisthelsetjenesten, sosialtjenesten, NAV, familie- og barnevern.

Utfordring 9: Bolig-, oppfølgings- og aktivitetstilbud til funksjonshemmede med behov for spesiell tilrettelegging.

Mål: Sikre adekvat og forsvarlig tilbud i forhold til bolig, aktivitet og oppfølging i dagliglivets gjøremål for de som ikke mestrer dette selv.
Innarbeide utfordringene i Handlingsprogrammet og Økonomiplan.

Tiltak:

1. Vurdere eksisterende boligmasse i forhold til rullering innen denne, eventuelt vurdere nybygg i forbindelse med Boligsosial plan.
2. Opprettelse av 1,6 stilling som nattevakt i Reidunnsvei – kr. 990.000
3. Opprettholde og utvikle dialogen med Bamble produkter og arbeidslivet for øvrig.
4. Vurdere muligheter for bygging av avlastnings-/overgangsleiligheter.
5. Opprettholde og utvikle gode og tilrettelagte fritidstilbud.
6. Rekruttere, lære opp og veilede støttekontakter.
7. Rekruttere personell med kompetanse på høyskolenivå i forhold til brukergruppene.
8. Utarbeide rutiner og samarbeidsmodeller for overgangen mellom skole og arbeid, og overgangen mellom hjem og etablering i egen bolig.

Utfordring 10: Utfordringer fra Legevakta

1. Ny turnuslegehjemmel

Bamble kommune er pålagt å ta i mot 1 ny turnuslege fra august 2007. Netto kostnader ligger på et sted mellom kr. 400.000 til kr. 500.000 grovt regnet. Da er ikke utgifter til evt. bolig til turnuslegen tatt med. Turnuslegen har krav på tilfredsstillende bolig iflg. Avtalen mellom KS og legeföreningen. Se for øvrig sak 07/1036-7643/07

Utfordring 11: Nye driftsutfordringer i enheten:

- **Internfakturering fra brannvesenet.** Enheten har mottatt melding om vi må påregne å dekke kostnader som brannvesenet har i forbindelse med utrykkinger til våre hjemmeboende brukere. Det dreier seg om fall m.m. som er meldt ved hjelp av trykghetsalarmene. Utgiftene kan beløpe seg til ca. kr. 50.000, og dette er ugifter vi ikke har blitt belastet med tidligere.

Utfordring 12: Reduksjon/ opphør av inntekter fra Bamble Psykiatrisk senter på Bamble sykehjem.

Mål: 1. Sikre inntektene på kjøkkenet og ha ett realistisk/riktig budsjett mht inntekter å styre etter.
2. Opprettholde dagens kjøkkendrift ift distribusjon av varm mat.

Tiltak: Holde nøye oversikt/ kontroll over inntekter /utgifter kontinuerlig, ved månedlige rapporter.
Vurdere andre inntektskilder for kjøkkenet, øke antall kunder.
Kvalitetssikre beregningsgrunnlaget for fakturaer ved å kjøpe og ta i bruk nytt kjøkkenssystem (IT-basert)
Vurdere en eventuell økning av priser og reduksjon av utgifter.

Utfordring 13: Overføring av pasient fra Sykehuset Telemark, avd. Sandvoll.

Mål: Etablere verdig bo- og omsorgstilbud til ferdigbehandlet pasient.

Tiltak: Bemanne heldøgns botilbud

Oppsummering:

Kommunestyret har vedtatt å videreføre den rammeøkningen enheten fikk i 2007 for å kunne opprettholde driften på 2006-nivå. Det er også funnet plass til akutte tiltak / utgiftsøkninger som enheten ikke er herre over. Det er imidlertid fremmet forslag om en rekke tiltak som ville vært med på å bedre tjenestene, både m.h.t. omfang og kvalitet, som ikke har fått plass.

Ved kommunestyrets behandling er H/O tilgodesett med ytterligere bevilgninger som vil bedre tjenestetilbudet:

- Innsparingskravet er redusert med kr. 500.000 til kr. 175.000 (kr. 350.000 fra 2009) – noe som gjør at 3 plasser ved VBA opprettholdes
- Nattvaktstillinger ved Reidunnsvei – kr. 990.000
- Et klart ønske om å framskynde ny fløy ved Bamble Sykehjem til primo 2010.

SAMFUNNSUTVIKLING OG ADMINISTRATIVE FELLESTJENESTER

Utfordring 1: Framstå som en næringsvennlig kommune.

Mål: Etablere kontakt med alle eksisterende bedrifter i Bamble.

Tiltak: Ha årlig kontakt med alle bedriftene for å avklare hvordan Bamble kommune kan bistå disse i sin videreutvikling.
Etablere felles kontaktmøter/"frokostmøter" to ganger i året med næringslivet i kommunen.

Mål: Styrke markedsføringen av Bamble som en næringsvennlig kommune og delta i "kampen om nyetableringene".

Tiltak: Økt prioritet til vårt arbeid i Vekst i Grenland og Visit Grenland.
Utarbeide profesjonelt presentasjonsmateriale, inkl. gode kart .
Arbeide for hurtig, korrekt og løsningsorientert saksbehandling
Etablere en handlekraftig aksjonsgruppe som vil kunne ta initiativ og bearbeide konkrete muligheter til næringsetableringer.
Ha god oversikt over tilgjengelige næringsarealer.
Delta direkte i utvikling av nærings- og boligområder, ev. også næringsbygg.

Tilsetting av nærings sjef vil bidra til å nå målene.

Utfordring 2: Bamble veier inn i informasjonssamfunnet - satsing på IKT

Mål: Medvirke til god bredbåndsdekning i kommunen.

Tiltak: Aktivt søke statlige midler/ HØYKOM til bredbåndsutbygging og på annen måte være pådriver for rask utbygging innen kommunen.
Bevilge kommunal egenandel for å sikre full bredbåndsdekning i Bamble – kr.2.347.000.
Dekningen vil bli fremmet som egen sak til formannskapet.

Mål: Skaffe oss totaloversikt over IKT-kostnader og sikre mest mulig effektiv planlegging, organisering og drift.

Tiltak: Slutføre forhandlingene med Skien om felles driftssenter IKT, slik at vi får korrekt budsjettering av reelle kostnader.
Etablere intern bruker støtte som skal dekke opp hele organisasjonen.
Samlede kostnader er 2,7 mill.kroner pr.år.
Innarbeide framtidig investeringsbehov i årsbudsjett og handlingsprogram.
Investeringsbehovet er 2 mill.kroner fom. 2008 .
Tilpasse oss framtidige interkommunale fellesvalg av fagssystem.

Mål: Utvikle Bamble kommune i samsvar med intensjonene i eNorge 2009/eKommune 2009.

Tiltak: Implementere og videreutvikle felles internettportal for Grenlandskommunene.
Tilpasse oss felles nasjonal tjenestekatalog / gi innbyggerne flere digitale tjenester.
Innføre elektroniske sakskart til lokalpolitikere.
Forsere digitalisering av planer og kart.
Samkjøre og fullt ut utnytte elektroniske muligheter i fagsystemene. En del fagsystemer må byttes for å oppnå full effekt.
Investeringskostnad i 2008 er kr. 400.000.

Videreføring av et styrket IKT budsjett og en investeringsramme til IKT på 2 mill. vil understøtte målene.

Utfordring 3: Behov for økt stillingsressurs

Mål: Sikre faglig forsvarlig arbeid innen arealplanlegging og byggesaksforvaltning.

Tiltak: Opprette ekstra stilling som arealplanlegger, kostnad er kr.500' pr år.
Sikre maksimal utnyttelse av elektronisk saksbehandling og digitalisering av reguleringsplaner, kartverk etc.

Stillingen er foreslått fom 01.01.08.

Virksomheten har stort arbeidspress med ansvar for arealplan og pt. 48 ulike reguleringsplaner. Stillingen er nødvendig for å opprettholde tilnærmet vanlig saksbehandlingstid.

Ny stilling er vedtatt i kommunestyret..

Utfordring 4: Forsvarlig arkivering

Mål: Sikre forsvarlig arkivering

Tiltak: Opprette min. 50% stilling som kommunearkivar i 2009, kr.250' pr år.
Sikre arkivlokalene i Rådhuset i forhold til tidligere kartlegging av arkivlokaler etter arkivforskriften, kostnaden er usikker.

Stillingen er forslått f.o.m.01.01.09 men er ikke prioritert i rådmannens forslag.

Det er avsatt noe midler til tiltaket i forbindelse med årsoppgjør 2007 for avlevering av arkiver til Arkivdepot i Skien (eldre arkiv før 1964).

OVERORDNET LEDELSE

Rammeområde 00: Overordnet ledelse omfatter budsjettet til Politisk Virksomhet 00100, og budsjettet til Rådmann og ledergruppe. Rammene beregnes slik:

00100 Politisk Virksomhet:

Rammene for 2007 er videreført med unntak av bevilgningen til valg i 2007.

Nærings- og miljøkomiteen er etablert på lik linje med øvrige hovedkomiteer, med en overføring av ansvar og oppgaver fra Teknisk komite. Driftsrammen er korrigert for økte utgifter til nærings- og miljøkomiteen

Erfaringen fra 2007 viser at det er ønskelig å øke antall kommunestyremøter for å komme igjennom saksmengden. Foreløpig legges inn utgifter til ett ekstra møte, kr. 50.000

Utvikling av politisk virksomhet vil være knyttet opp mot utfordring 2 i Samfunnsutvikling og Administrative Fellestjenester som omhandler satsing på IKT.

00200 Rådmannen og ledergruppa.

I rammen er innarbeidet lønn og noe driftsutgifter til rådmannen og ledergruppa.

I tillegg er bevilgninger til ulike utviklingstiltak innarbeidet. I 2007 ble det gitt engangsbevilgninger til omstillings- og rekrutteringsarbeid. Budsjettrammen korrigeres for disse tiltakene i 2008. Ledergruppas disponible utviklingsmidler er innarbeidet slik:

Rådmannen har bedt enhetene komme med innsparingsforslag tilsvarende kr. 500.000. Rådmannens og ledergruppas bidrag vil måtte tas fra utviklingsmidlene, slik at disse blir redusert til kr. 597.000.

Del III Vedlegg

Formelle krav og Budsjettprosessen

I Bamble kommune behandles kommuneplanens handlingsprogram, økonomiplan og årsbudsjett i ett dokument. Kommuneloven har bestemmelser om kommuneplan, økonomiplan og årsbudsjett, og plan- og bygningsloven har utfyllende bestemmelser som omhandler kommuneplanens kortsiktige del.

De formelle kravene til disse tre plandokumentene må derfor tilfredsstilles i dette dokumentet, som heretter omtales som handlingsprogrammet. Hovedpunktene i de formelle krav opplistes nedenfor:

Kap VI i Plan- og bygningsloven stiller krav til at kommuneplanens kortsiktige del skal inneholde:

- Et samordnet handlingsprogram for sektorenes virksomhet de nærmeste årene.

Kommunelovens § 44 stiller følgende krav til utformingen av økonomiplanen:

- Økonomiplanen skal ha en tidshorisont på minst 4 år og det skal foretas en årlig rullering.
- Økonomiplanen skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver.
- Økonomiplanen skal være i budsjettmessig balanse hvert enkelt år i perioden.
- Økonomiplanen skal integreres i kommuneplanen.

Formålet med økonomiplanleggingen er å få fram de økonomiske konsekvenser av tiltak, og uttrykke strategier på grunnlag av forutsetninger i kommuneplanens langsiktige del. I prinsippet inneholder kravet om realistisk økonomiplanlegging at planer som gjelder en avgrenset del av kommunens virksomhet, skal være innarbeidet. Økonomiplanen ivaretar på denne måten helheten og samordningsbehovet i plansystemet.

Kommunelovens §§ 45-47 gir regler om utarbeiding av årsbudsjettet og dets innhold. Det er i tillegg utarbeidet forskrifter til loven fastsatt av KRD 15.12.2000. Kravene til årsbudsjettet og dets innhold kan i korte trekk oppsummeres slik:

- Kommunestyret skal innen utgangen av året vedta neste års budsjett. Vedtak fattes på grunnlag av innstilling fra formannskapet. Formannskapets innstilling legges ut til alminnelig ettersyn i minst 14 dager slik at alle interesserte kan komme med uttalelse om budsjettet og dets innhold.
- Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse. At budsjettet er bindende vil som hovedregel si at kommunen ikke kan pådra seg utgifter eller foreta utbetalinger som ikke er innarbeidet i budsjettet. Unntaket er tilfeller hvor kommunen er rettslig forpliktet til å dekke en utgift.
- Årsbudsjettet skal være realistisk og inneholde alle forventede inntekter og utgifter i budsjettåret.
- Årsbudsjettet skal være oversiktlig. Kommunestyrets prioriteringer, målsettinger og premisser skal komme tydelig fram.
- Årsbudsjettet skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel.
- Driftsresultatet skal minst være tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger, dvs. at løpende utgifter skal dekkes av løpende inntekter.

Budsjettprosessen

Budsjettarbeidet startet med kommunestyrets behandling av utfordringsnotatet i sak 65/07. Rådmannen fremmet sitt forslag ovenfor formannskapets arbeidsutvalg 26.10.07. Budsjettet og handlingsprogrammet er behandlet i respektive utvalg i november, og formannskapet fremmet sin innstilling 23.11.07 sak 80/07. Kommunestyret vedtok budsjettet og handlingsprogrammet i møte 13.12.07 sak 145/07.

Budsjettabell 1a

Tabell 1A - driftsbudsjettet						
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2006	Oppr. budsjett 2007	2008	2009	2010	2011
Skatt på inntekt og formue	- 267 137	- 263 011	- 280 979	- 282 361	- 283 742	- 285 124
Ordinært rammetilskudd	- 99 790	- 107 538	- 109 388	- 112 161	- 114 079	- 116 813
Eiendomsskatt	- 45 325	- 44 456	- 41 606	- 41 606	- 41 606	- 50 397
Andre direkte eller indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Andre generelle statstilskudd	- 5 861	- 7 048	- 7 029	- 7 253	- 6 993	- 6 993
Sum frie disponible inntekter	- 418 113	- 422 053	- 439 002	- 443 381	- 446 420	- 459 327
Renteinntekter og utbytte	- 59 617	- 45 263	- 27 234	- 36 068	- 36 921	- 37 680
Renteutgifter	18 432	24 854	24 293	26 712	29 325	30 700
Avdrag	26 304	29 586	24 000	23 164	22 378	21 753
Netto renter og avdrag	- 14 881	9 177	21 059	13 808	14 782	14 773
Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	68 327	13 087	4 730	10 235	4 730	4 730
Til bundne avsetninger	502	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års overskudd	- 20 848	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	- 7 335	- 21 593	- 11 594	0	- 2 052	- 135
Bruk av bundne avsetninger	- 20	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	40 625	- 8 506	- 6 864	10 235	2 678	4 595
Overført til investeringer	1 806	6 221	2 162	1 916	1 798	1 248
Til fordeling drift	- 390 562	- 415 161	- 422 645	- 417 422	- 427 162	- 438 711
Sum fordelt til drift	383 997	415 120	422 645	417 421	427 161	438 710
Over- eller mindreforbruk	- 6 565	- 41	- 0	- 1	- 1	- 1

Budsjettabell 1b

Tabell 1B - driftsbudsjettet						
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2006	Oppr. budsjett 2007	2008	2009	2010	2011
00 Overordnet ledelse	9 292	11 876	10 870	11 421	11 030	11 421
10 Samfunnsutvikling og Adm.fellestjenester	48 218	56 015	52 501	50 848	50 848	50 848
20 Tekniske tjenester og Eiendomsforvaltning	45 094	51 285	46 625	47 028	49 776	50 438
30 Skole og Barnehage	106 135	111 235	111 916	108 420	107 990	107 990
40 Kultur og Oppvekst	63 791	70 521	67 203	66 803	66 803	68 803
50 Helse og Omsorg	120 102	122 373	135 196	134 550	141 140	147 680
80 Felles driftsutgifter	- 8 634	- 8 185	- 1 666	- 1 649	- 426	1 530
Sum drift	383 997	415 120	422 645	417 421	427 161	438 710

Budsjettabell 2a

Tabell 2A - investeringsbudsjettet					
Tall i 1000 kroner	Oppr. budsjett 2007	2008	2009	2010	2011
Årlig investeringsbehov					
Investeringer i anleggsmidler	4 000	78 050	53 050	58 050	58 050
Utlån og forskuttering	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Avdrag på lån	3 293	4 662	5 140	5 695	5 770
Avsetninger	0	0	0	0	0
Årlig investeringsbehov	22 293	97 712	73 190	78 745	78 820
Ekstern finansiering					
Bruk av lån	0	- 70 000	- 65 000	- 70 000	- 70 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag	- 2 500	- 2 500	- 3 224	- 3 897	- 4 522
Sum ekstern finansiering	- 4 500	- 74 500	- 70 224	- 75 897	- 76 522
Egenfinansiering					
Bruk av avsetninger	0	- 20 000	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	- 1 649	- 3 212	- 2 966	- 2 848	- 2 298
Sum egenfinansiering	- 1 649	- 23 212	- 2 966	- 2 848	- 2 298
Sum finansiering	- 6 149	- 97 712	- 73 190	- 78 745	- 78 820
Udekket / udiskonert	16 144	0	0	0	0

Budsjettabell 2b

Tabell 2B – investeringsbudsjettet					
Regnskap 2006	Oppr. budsjett 2007	2008	2009	2010	2011
0 Opprinnelig budsjett	22 293	4 662	4 416	4 298	3 748
T3-051 Kst 13.12.08: Rønholt skole og håndballhall	0	20 000	0	0	0
T9-006 Startlån Husbanken	0	15 000	15 724	16 397	17 022
T9-026 Investeringsramme for VAR	0	20 000	20 000	20 000	20 000
T9-027 Investeringsramme veg- og trafikksikkerhetstiltak	0	2 000	2 000	2 000	2 000
T9-028 Investeringsramme ENØK-tiltak i kommunale bygg	0	1 000	1 000	1 000	1 000
T9-029 Investeringsramme oppgradering og ombygging bygg	0	4 000	4 000	4 000	4 000
T9-030 Investeringsramme tilpassede boliger	0	7 000	7 000	7 000	7 000
T9-031 Investeringsramme større enkeltprosjekter i kst.	0	21 000	16 000	21 000	21 000
T9-032 Investeringsramme IKT	0	2 000	2 000	2 000	2 000
T9-033 Egenkapitalinnskudd Klp	0	1 050	1 050	1 050	1 050
	22 293	97 712	73 190	78 745	78 820

Økonomisk oversikt drift

Økonomisk oversikt drift						
Tall i 1000 kroner	Regnskap 2006	Oppr. budsjett 2007				
			2 008	2 009	2 010	2 011
Brukerbetalinger	- 18 293	- 20 666	- 21 834	- 21 681	- 22 195	- 22 709
Andre salgs- og leieinntekter	- 84 661	- 88 239	- 89 844	- 94 292	- 94 019	- 95 473
Overføringer med krav til motytelser	- 59 346	- 33 325	- 62 793	- 63 256	- 63 256	- 63 256
Momskompensasjon	- 16 595	- 28 797	- 33 959	- 31 457	- 30 457	- 28 457
Rammetilskudd fra staten	- 99 790	- 107 538	- 109 388	- 112 161	- 114 079	- 116 813
Andre statlige overføringer	- 53 645	- 54 975	- 57 224	- 57 398	- 57 088	- 57 088
Andre overføringer	- 520	- 699	- 2	- 2	- 2	- 2
Skatt på inntekt og formue	- 267 137	- 263 011	- 280 979	- 282 361	- 283 742	- 285 124
Eiendomsskatt	- 45 325	- 44 456	- 41 606	- 41 606	- 41 606	- 50 397
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0	0	0
Sum driftsinntekter	- 645 312	- 641 707	- 697 628	- 704 213	- 706 443	- 719 318
Lønnsutgifter	317 573	316 176	373 665	373 625	378 228	384 477
Sosiale utgifter	82 247	82 229	91 391	91 321	91 321	91 321
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	99 637	105 108	102 567	99 570	98 720	98 720
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	34 517	33 352	38 819	38 411	38 411	38 411
Overføringer	67 426	104 214	89 237	88 836	93 877	95 735
Avskrivninger	22 811	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	- 7 452	- 5 374	- 5 520	- 5 520	- 5 520	- 5 520
Sum driftsutgifter	616 759	635 705	690 160	686 243	695 038	703 144
Brutto driftsresultat	- 28 554	- 6 002	- 7 468	- 17 970	- 11 406	- 16 173
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	- 59 627	- 47 279	- 33 100	- 41 934	- 42 786	- 43 545
Mottatte avdrag på lån	- 270	- 363	- 376	- 376	- 376	- 376
Sum eksterne finansinntekter	- 59 897	- 47 641	- 33 475	- 42 309	- 43 162	- 43 921
Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	18 437	24 854	24 293	26 712	29 325	30 700
Avdragsutgifter	26 304	30 186	24 600	23 764	22 978	22 353
Utlån	794	700	700	700	700	700
Sum eksterne finansutgifter	45 534	55 740	49 593	51 176	53 003	53 753
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	- 14 363	8 099	16 118	8 867	9 841	9 832
Motpost avskrivninger	- 22 811	0	0	0	0	0
Nettodriftsresultat	- 65 728	2 097	8 650	- 9 103	- 1 565	- 6 342
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindre forb	- 20 848	0	-1,2 %	1,3 %	0,2 %	0,9 %
Bruk av disposisjonsfond	- 12 435	- 24 174	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	- 2 133	- 3 904	- 14 098	- 2 504	- 4 910	- 993
Bruk av likviditetsreserve	0	0	- 3 707	- 2 808	- 2 317	- 907
Sum bruk av avsetninger	- 35 416	- 28 078	- 17 805	- 5 312	- 7 227	- 1 900
Overført til investeringsregnskapet	4 406	8 221	3 212	2 966	2 848	2 298
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbr	0	0	0	0	0	0
Avsetninger disposisjonsfond	86 145	17 142	5 594	11 099	5 594	5 594
Avsetninger til budne ford	4 027	577	349	349	349	349
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	94 578	25 940	9 155	14 414	8 791	8 241
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	- 6 565	- 41	- 0	- 1	- 1	- 1

Økonomisk oversikt investeringer

Økonomisk oversikt investering					
Tall i 1000 kroner	Oppr. budsjett 2007	2008	2009	2010	2011
Salg av driftsmidler og fast eiendom	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000
Andre salgsinntekter	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	0	0	0	0	0
Statlige overføringer	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0
Sum inntekter	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000
Lønnsutgifter	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 665	67 620	46 782	50 952	50 952
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	0	0	0	0
Overføringer	335	9 380	5 218	6 048	6 048
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0
Sum utgifter	4 000	77 000	52 000	57 000	57 000
Avdragsutgifter	3 293	4 662	5 140	5 695	5 770
Utlån	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Kjøp av aksjer og andeler	0	1 050	1 050	1 050	1 050
Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	0	0
Avsetninger til likviditetsreserve	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	18 293	20 712	21 190	21 745	21 820
Finansieringsbehov	20 293	95 712	71 190	76 745	76 820
Bruk av lån	0	- 70 000	- 65 000	- 70 000	- 70 000
Mottatte avdrag på utlån	- 2 500	- 2 500	- 3 224	- 3 897	- 4 522
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0
Overføringer fra driftsregnskapet	- 1 649	- 3 212	- 2 966	- 2 848	- 2 298
Bruk av disposisjonsfond	0	- 20 000	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	0	0	0	0	0
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0
Sum finansiering	- 4 149	- 95 712	- 71 190	- 76 745	- 76 820
Udekket/udisponert	16 144	0	0	0	0

Enhetenes tallbudsjetter

Tiltak i handlingsplan 2008 - 2011				
00 Overordnet ledelse	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	11 835	11 835	11 835	11 835
T0-002 Valg	-391	0	-391	0
T0-007 Økt støtte senter for seksuelle overgrep	-42	-42	-42	-42
T1-003 Konsekvenser IKT-samarbeid	140	300	300	300
T1-011 Omstilling/rekruttering/lærlinger	-500	-500	-500	-500
T1-022 Rekrutteringspott	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
T1-048 Seniorpolitiske tiltak	400	400	400	400
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	-500	-500	-500	-500
T1-064 Utviklings- og omstillingsmidler	500	500	500	500
T8-001 Prisjustering	0	0	0	0
TL-001 Lønnsbudsjett	208	208	208	208
Totalt Rådmannens innstilling	10 650	11 201	10 810	11 201
Kommunestyrets vedtak				
T0-005 Økt aktivitet kommunestyret	50	50	50	50
T0-006 Nærings- og miljøkomite	170	170	170	170
Totalt Kommunestyrets vedtak	220	220	220	220
Sum enhetens ramme	10 870	11 421	11 030	11 421

10 Samfunnsutvikling og administrative fellestjenester	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	56 581	56 566	56 566	56 566
6508 Innsparingsmål omorganiseringen fase 1 og 2	-450	-900	-900	-900
T1-003 Konsekvenser IKT-samarbeid	-140	-300	-300	-300
T1-010 Vitenlaben - Naturfaglig opplevelsessenter	-376	-376	-376	-376
T1-012 Kirk.fellesråd - Gjerde Bamble kirke	-206	-206	-206	-206
T1-013 Kirk.fellesråd - utv. maling Bamble kirke	-514	-514	-514	-514
T1-014 Kirk.fellesråd - utbygging Stath. kike	-4 523	-4 523	-4 523	-4 523
T1-016 Kirk.fellesråd - handicapinng. Herre	-103	-103	-103	-103
T1-019 Kirk.fellesråd - innv. maling våpenhus	-206	-206	-206	-206
T1-020 Kirk.fellesråd - bunnlist L.sund kirke	-154	-154	-154	-154
T1-021 IKT-investeringer -	-1 028	-1 028	-1 028	-1 028
T1-023 Geoparkinformasjon i Bamble	-206	-206	-206	-206
T1-024 -0,2 årsverk innsparing PLØK; ALL	-80	-80	-80	-80
T1-030 Justeringer innenfor ramma	-51	-51	-51	-51
T1-031 Kassa - endringer regler for hjelpverge og gebyrer	524	524	524	524
T1-037 Ny stilling - arealplanlegger	500	500	500	500
T1-045 Digitalisering av kartverk	1 028	0	0	0
T1-048 Seniorpolitiske tiltak	-400	-400	-400	-400
T1-060 Forsikringspremie - justere feilbudsjettering 2006	164	164	164	164
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	-500	-500	-500	-500
T1-062 IKT Driftssenter - merkostnad	1 748	1 748	1 748	1 748
T8-001 Prisjustering	-11	-11	-11	-11
TL-001 Lønnsbudsjett	751	751	751	751
Totalt Rådmannens innstilling	52 349	50 696	50 696	50 696
Kommunestyrets vedtak				
T1-042 40 % saksbehandlere	152	152	152	152
Totalt Kommunestyrets vedtak	152	152	152	152
Sum enhetens ramme	52 501	50 848	50 848	50 848

20 Tekniske tjenester og eiendomsforvaltning	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	53 487	53 487	53 487	53 487
6508 Innsparingsmål omorganiseringen fase 1 og 2	-175	-350	-350	-350
RR-145-14 Brannsikring omsorgsboliger K-sak 49/05	-30	-61	-61	-61
RR-170-47 Sikre økonomisk drift av kommunale veier	-500	-500	-500	-500
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	-500	-500	-500	-500
T2-004 Bygningmessig vedlikehold	-3 800	-3 800	-3 800	-3 800
T2-006 Opprustning leiligheter Lenes Ås	0	-514	-479	-479
T2-012 Trafikkreguleringstiltak i Langesund sentrum	20	20	20	20
T2-013 Vedlikehold av kommunale veier	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
T2-057 ENØK	-500	-500	-500	-500
T2-065 Renholdsmidler fra Clarkssenteret	5	5	5	5
T2-067 Netto vikarkostnad underbudsjettert for brannvakt	60	60	60	60
T2-068 Kompensasjon opphør av leieforhold psyk. v/BS	1 485	1 620	1 620	1 620

T2-069 Kompensasjon for tap av festeinntekter	6	6	6	6
T2-070 Kompensasjon for tap av leieinntekter Sentr.bygget	40	40	40	40
T2-097 0,2 % Beredskapskoordinator fra 10170	84	84	84	84
T2-101 Kjøregodtgj. vaktmestere (beløp for 2006 tas ut)	-72	-72	-72	-72
T2-105 0,1 % årsverk sekretær overføres fra 20300	0	0	0	0
T2-106 Justering på årsverk renholder	167	167	167	167
T2-114 0,4 % årsverk fra PO	165	165	165	165
T2-123 Økning kjøp av tjenester fra 110-sentral	21	21	21	21
T2-125 Driftsmidler beredskapskoordinator fra 10170	147	147	147	147
T2-126 Korreksjon opprinnelig budsjett VAR	-708	-708	-708	-708
T3-006 Opprettholde full bhg dekning Uksodden	490	490	490	490
T3-039 Vedlikehold ballbinger	160	160	160	160
T5-020 Utvidet kapasitet Nustad gård	-200	-200	330	330
T5-054 Bamble sykehjem - ny avdeling	0	0	712	1 424
T8-001 Prisjustering	0	0	0	0
T9-026 Investeringsramme for VAR	0	0	0	0
T9-028 Investeringsramme ENØK-tiltak i kommunale bygg	0	-50	-100	-150
T2-055 Bruk av selvkostfond	0	0	0	0
TL-001 Lønnsbudsjett	673	673	673	673
Totalt Rådmannens innstilling	46 525	45 890	47 117	47 779
Kommunestyrets vedtak				
T2-127 Kst.13.12.07; Vintervedlikehold	100	100	100	100
T3-051 Kst.13.12.08: Rønholt skole og håndballhall	0	1 038	2 559	2 559
Totalt Kommunestyrets vedtak	100	1 138	2 659	2 659
Sum enhetens ramme	46 625	47 028	49 776	50 438

30 Skole og barnehage	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	111 493	111 493	111 493	111 493
6508 Innsparingsmål omorganiseringen fase 1 og 2	-300	-600	-600	-600
RR-05 Korrigert basis 2006	73	73	73	73
RR-125-8 Barnehagereformen	-1 181	-1 131	-986	-986
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	-500	-500	-500	-500
T3-001 Korrigeringer innenfor ramma	-3	-3	-3	-3
T3-002 Reduksjon 1,1 mill pr år i 3 år	0	-1 100	-1 100	-1 100
T3-005 Innføring av ny reform "kunnskapsløftet"	0	-800	-800	-800
T3-006 Opprettholde full bhg dekning Uksodden	-146	-146	-146	-146
T3-009 Videreføring av tilleggsbevilgninger	604	604	604	604
T3-011 IKT i skolene (digitalt løft)	-2 000	-2 000	-2 750	-2 750
T3-012 Lønn / inntekts korrigeringer	0	0	0	0
T3-013 Innføring av ny reform bhg	-2 550	-2 550	-2 650	-2 650
T3-014 Full bhg dekning - grasmyr	109	109	109	109
T3-015 Utbedring uteområdene Falkåsen/Nustad	-600	-600	-600	-600
T3-017 Fordeling prosj 1322 og 1900	241	241	241	241
T3-018 2 åv Grasmyr tom 31.07.07 dekkes av f.bet + tilsk	419	419	419	419
T3-024 Utviklingsprosjekt skole	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
T3-025 Nytt fag "programfag til valg" 2008-09	260	260	260	260
T3-032 Overf. av poster mellom virksomheter	76	76	76	76
T3-033 Endring sfo	-28	-28	-28	-28
T3-034 Endring skoleåret 2006-07 til 2007-08 skolene	-80	-80	-80	-80
T3-036 Klokkeholmen - vårkostnader	132	0	0	0
T3-037 Økte utgifter elever i spesialscole og fosterbarn	1 540	1 540	1 540	1 540
T3-038 Fukt og grønt i skolene, statlig satsning	893	893	893	893
T3-043 Red. kostnader vår 08 svømming 7. og 10. trinn	-170	-170	-170	-170
T3-044 Husleie Sundby barnehage	4	4	4	4
T3-045 økt timetall 2008/09 5 timer 1. til 4. klasse	816	816	816	816
T3-046 Tilskudd private barnehager, kostnadsdekning	1 650	1 650	1 650	1 650
T3-049 Kommunal drift Snekkerbua barnehage	0	275	550	550
T4-017 Overføring Tyngdepunktet fra skole til kultur	-72	-72	-72	-72
T5-057 Psyk.plan prosj 110* 2008 budsjett	629	629	629	629
T8-001 Prisjustering	0	0	0	0
T8-010 Diverse mindre korrigeringer i basisbudsjett	308	308	308	308
T9-005 Konsekvenser av demografisk utvikling	-1 507	-2 996	-2 996	-2 996
TL-001 Lønnsbudsjett	1 308	1 308	1 308	1 308
Totalt Rådmannens innstilling	110 216	106 720	106 290	106 290
Kommunestyrets vedtak				
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	500	500	500	500
T3-026 Alternativt skoletilbud Fjæra	1 200	1 200	1 200	1 200
Totalt Kommunestyrets vedtak	1 700	1 700	1 700	1 700
Sum enhetens ramme	111 916	108 420	107 990	107 990

40 Kultur og oppvekst	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	70 498	70 498	70 498	70 498
6508 Innsparingsmål omorganiseringen fase 1 og 2	-400	-800	-800	-800
T0-007 Økt støtte senter for seksuelle overgrep	42	42	42	42
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	-500	-500	-500	-500
T4-001 Korrigeringer innenfor ramma	-414	-414	-414	-414
T4-004 Barne og ungdomsprosjektet	0	0	0	2 000
T4-006 Bemannet botilbud rusmisbrukere	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
T4-007 Kystkulturprosjekter	-400	-400	-400	-400
T4-008 Styrking kulturskolen	-6	-6	-6	-6
T4-010 Kulturhus i sentrumsgården	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
T4-017 Overføring Tyngdepunktet fra skole til kultur	72	72	72	72
T4-020 Saldering P.1900,1908	-502	-502	-502	-502
T4-022 Langøya	-40	-40	-40	-40
T4-029 Driftstilskudd Bamblehallen as	-200	-200	-200	-200
T5-057 Psyk.plan prosj 110* 2008 budsjett	269	269	269	269
T8-001 Prisjustering	0	0	0	0
T9-015 Statsbudsjettet 2008	298	298	298	298
T9-017 Driftsrapport 2007	310	310	310	310
TL-001 Lønnsbudsjett	1 146	1 146	1 146	1 146
Totalt Rådmannens innstilling	66 973	66 573	66 573	68 573
Kommunestyrets vedtak				
T4-030 Kst.13.12.07; Helsestasjon Herre og Rønholt	100	100	100	100
T4-031 Kst.13.12.07; Tilskudd lag og foreninger u.arbeid	100	100	100	100
T4-033 Kst.13.12.07; Frivillighetsentralene	30	30	30	30
Totalt Kommunestyrets vedtak	230	230	230	230
Sum enhetens ramme	67 203	66 803	66 803	68 803

50 Helse og omsorg	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	122 605	122 646	122 646	122 646
6508 Innsparingsmål omorganiseringen fase 1 og 2	-175	-350	-350	-350
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	-500	-500	-500	-500
T5-014 Overtid/forskjøvet arb.tid	0	0	0	0
T5-030 Korrigeringer innen ramma	0	0	0	0
T5-032 Voldtektsmottaket i Telemark	79	79	79	79
T5-033 Bortfall av salg til Psykiatriavd. (BS)	320	320	320	320
T5-036 Prosjekt 1636 legemiddelassistert rehabilitering	-289	0	0	0
T5-037 Videreføring driftsrapporter 2007	7 968	7 974	7 974	7 974
T5-039 Ny kommuneoverlege	-271	-271	-271	-271
T5-045 Fysioteripitj. - endrede forutsetninger	111	111	111	111
T5-049 1 person overf.fra inst.	1 888	1 019	1 019	1 019
T5-050 Nustad gård, 3 nye brukere fra 01.08.07	167	401	401	401
T5-051 Funksjonsh.v/ Kosterkogen vgs	221	0	0	0
T5-052 Ny turnuslege Stathelle	410	410	410	410
T5-054 Bamble sykehjem - ny avdeling	0	0	6 540	13 080
T5-055 Intern fra Bamble Brannvesen	51	51	51	51
T5-057 Psyk.plan prosj 110* 2008 budsjett	-978	-978	-978	-978
T5-058 Stath. sone - BPA etter ankebehandling	300	350	400	400
T8-001 Prisjustering	0	0	0	0
T8-010 Diverse mindre korrigeringer i basisbudsjett	-61	-61	-61	-61
T9-017 Driftsrapport 2007	452	452	452	452
T9-018 Tilskudd ressurskrevende brukere	-2 668	-2 668	-2 668	-2 668
TL-001 Lønnsbudsjett	4 075	4 075	4 075	4 075
Totalt Rådmannens innstilling	133 706	133 060	139 650	146 190
Kommunestyrets vedtak				
T1-061 Innsparingstiltak enhetenes driftsrammer 2008-2011	500	500	500	500
T5-061 Nattvakt Reidunnsvei - 1,6 stilling	990	990	990	990
Totalt Kommunestyrets vedtak	1 490	1 490	1 490	1 490
Sum enhetens ramme	135 196	134 550	141 140	147 680

80 Felles driftsutgifter	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	-8 185	-8 185	-8 185	-8 185
RR-02 Momsreformen 2004	8 388	8 388	8 388	8 388
T2-126 Korreksjon opprinnelig budsjett VAR	-682	-1 441	356	1 747
T8-001 Prisjustering	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000

T8-002 Endring i avsetning til lønnsoppgjør	15 782	15 782	15 782	15 782
T8-003 Endring i pensjonspremier	2 844	2 844	2 844	2 844
T8-006 Leie av rådhuset fra KLP	1 500	1 500	1 500	1 500
T8-012 Reduksjon kommunestyretes tilleggsbevilgning	-3 724	-3 724	-3 724	-3 724
T8-014 Red.reguleringspremie fra 6,5 til 5,5% fellesordn	-3 700	-3 700	-3 700	-3 700
T8-015 Momsrefusjon investeringer 2007 og tidligere	-3 000	-3 000	-2 000	0
T8-016 Budsjettering av sykepenger og vikarer	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
T9-003 Kapitalnedsettelse Skagerak Energi	1 661	1 661	1 661	1 661
T9-026 Investeringsramme for VAR	0	-1 726	-3 300	-4 735
T9-027 Investeringsramme veg- og trafikksikkerhetstiltak	-214	-214	-214	-214
T9-028 Investeringsramme ENØK-tiltak i kommunale bygg	-167	-167	-167	-167
T9-029 Investeringsramme oppgrad. og ombygging bygg	-667	-667	-667	-667
T9-030 Investeringsramme tilpassede boliger	-1 167	-1 167	-1 167	-1 167
T9-031 Investeringsramme større enkeltprosjekter i kst.	-3 500	-3 500	-3 500	-3 500
T9-032 Investeringsramme IKT	-333	-333	-333	-333
Totalt Rådmannens innstilling	836	-1 649	-426	1 530
Kommunestyrets vedtak				
T9-031 Investeringsramme større enkeltprosjekter i kst.	830	0	0	0
T3-051 Kst 13.12.08: Rønholt skole og håndballhall	-3 332	0	0	0
Totalt Kommunestyrets vedtak	-2 502	0	0	0
Sum enhetens ramme	-1 666	-1 649	-426	1 530

90 Finansiell virksomhet	2008	2009	2010	2011
Rådmannens innstilling				
0 Opprinnelig budsjett	-415 161	-415 161	-415 161	-415 161
T0-008 Næringsfond	1 100	1 088	1 001	919
T0-009 Stedsutviklingsfond	550	544	500	460
T1-010 Vitenlaben - Naturfaglig opplevelsessenter	-92	-92	-92	-92
T2-058 Vei Halen - ferjeleiet	-800	-800	-800	-800
T3-049 Kommunal drift Snekkerbua barnehage	0	0	0	0
T4-011 Flytte fritidsklubben til Herre skole	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
T5-028 Kontor Vest-Bamble Aldershjem	-480	-480	-480	-480
T8-004 Endring rente- og avdragskompensasjon	19	-205	55	55
T9-003 Kapitalnedsettelse Skagerak Energi	38 328	38 328	38 328	38 328
T9-005 Konsekvenser av demografisk utvikling	2 000	2 000	2 000	0
T9-006 Startlån Husbanken	933	687	569	19
T9-007 Finansstrategi - langsiktige kapital	-9 126	-9 126	-9 126	-9 126
T9-008 Renter og avdrag vedtatte og etablerte lån	-1 730	-7 918	-11 315	-14 345
T9-010 Korrigert basis renteinntekter	0	0	0	0
T9-011 Utbytte Skagerak	3 000	-5 000	-5 000	-5 000
T9-012 Bruk av driftsfondet	-11 407	593	593	593
T9-014 Redusert E-skatt	500	500	500	500
T9-015 Statsbudsjettet 2008	-20 143	-23 623	-26 247	-29 688
T9-016 E-skatt, årlig vekst	-100	-100	-100	-100
T9-017 Driftsrapport 2007	2 200	2 200	2 200	2 200
T9-022 Avdrag til 4% av lånegjeld pr. 01.01	5 290	4 292	1 180	-1 680
T9-023 Endret renteinntekt foliokonto	-200	-200	-200	-200
T9-024 Sparte renter ved utsatt låneopptak	-9 707	-7 150	-4 400	-3 025
T9-025 Investering - Salg av kommunale eiendommer	0	-205	-391	-560
T9-026 Investeringsramme for VAR	0	2 053	3 913	5 596
T9-027 Investeringsramme veg- og trafikksikkerhetstiltak	0	205	391	560
T9-028 Investeringsramme ENØK-tiltak i kommunale bygg	0	103	196	280
T9-029 Investeringsramme oppgrad. og ombygging bygg	0	411	783	1 119
T9-030 Investeringsramme tilpassede boliger	0	719	1 370	1 959
T9-031 Investeringsramme større enkeltprosjekter i kst.	0	2 156	4 109	5 876
T9-032 Investeringsramme IKT	0	205	391	560
T9-17 E-skatt, nyttaksering hvert 10.år	0	0	0	-8 791
T3-051 Kst 13.12.08: Rønholt skole og håndballhall	0	0	0	0
T9-036 Kst 13.12.07: Saldering mot fond	-2 229	5 485	-1 476	1 766
Totalt Rådmannens innstilling	-421 255	-412 492	-420 711	-432 260
Kommunestyrets vedtak				
T0-008 Næringsfond	-1 100	-1 088	-1 001	-919
T9-014 Redusert E-skatt	250	250	250	250
T9-031 Investeringsramme større enkeltprosjekter i kst.	0	-250	-500	-500
T3-051 Kst 13.12.08: Rønholt skole og håndballhall	1 100	1 088	1 001	919
T9-034 Kst.13.12.07; Økt skatt og rammetilskudd	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
T9-035 Kst.13.12.07; Red.avsetn.bufferfond og realverdi	-2 600	-2 600	-2 600	-2 600
T9-036 Kst 13.12.07: Saldering mot fond	2 635	20	-576	-1 901
T9-037 Kst 13.12.08; Befolkningsøkning, 25 pr.år	-675	-1 350	-2 025	-700
Totalt Kommunestyrets vedtak	-1 390	-4 930	-6 451	-6 451
Sum enhetens ramme	-422 645	-417 422	-427 162	-438 711

